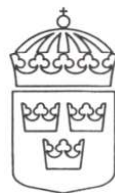

Riksdagens protokoll

1991/92:93

Tisdagen den 7 april

Kl. 14.00 – 16.13

Protokoll
1991/92:93

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 1 april.

2 § Ledighet

Sonja Rembo (m) hade ansökt om fortsatt sjukledighet under tiden den 11–24 april.

Kammaren biföll denna ansökan.

Anita Sidén (m) skulle även i fortsättningen tjänstgöra som ersättare för *Sonja Rembo*.

3 § Meddelande om svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 1991/92:125

Till riksdagen

Med hänvisning till riksdagsordningens 6 kap. 1 § får jag meddela att jag på grund av utrikes resa inte haft möjlighet att besvara *Peeter Lukseps* interpellation nr 125 om handläggningstiderna vid BITS inom föreskriven tid.

Interpellationen kommer att besvaras den 27 april 1992.

Stockholm den 1 april 1992

Alf Svensson

Interpellation 1991/92:160

Fru talman! Jag vill anmäla att *Hans Göran Francks* interpellation 1991/92:160 om Europarådskommitténs rapport om svensk kriminalvård m.m. inte kommer att besvaras inom föreskriven tid på grund av interpellan-

tens förhinder att ta emot svaret. Jag har kommit överens med Hans Göran Franck om att besvara denna interpellation den 4 maj 1992.
Gun Hellsvik

4 § Svar på fråga 1991/92:624 om EG och det svenska snuset

Anf. 1 Statsrådet ULF DINKELSPIEL (m):

Fru talman! Anita Modin har frågat mig om regeringen avser att fullfölja det uppdrag som riksdagen gav förra året om att regeringen skulle med kraft verka för att EG skall avstå från att genomföra förslaget om saluförbud i EG för visst snus.

Regeringen har genom en rad åtgärder verkat för att få gehör i EG för riksdagens ståndpunkt. Täta kontakter har ägt rum med EG-kommissionen, som tagit initiativet till förslaget om förbud. Samtliga ambassader i EG:s medlemsstater har instruerats att uttrycka regeringens oro över det handels hinder som skapas om förslaget antas. Saluförbudets diskriminerande verkan mot Sverige har påtalats. Jag har också tagit upp snusfrågan när jag träffat företrädare för EG-kommissionen, medlemsstaterna och Europaparlamentet.

De svenska ansträngningarna har påverkat debatten i EG, men vi kan dess värre ännu inte registrera något genombrott.

I det förslag som EG:s hälsoministrar enades om i november 1991 anges i inledningsavsnittet att förbudet inte skall drabba de s.k. traditionella tobaksprodukter som används i munnen. Denna skrivning, som möjligen kan sägas avse bl.a. det svenska snuset, återspeglas dock inte särskilt klart i definitionen av vilka tobaksprodukter som skall omfattas av förbudet. EG-parlamentet föreslog ett förtydligande av direktivförslaget på denna punkt. Ett förslag i EG-parlamentet om att undanta produkter av traditionell europeisk typ som skulle ha tillgodosett det svenska intresset uppnådde dock inte formellt erforderligt antal röster, utan föll med knapp marginal när ärendet behandlades den 11 mars.

EG:s råd väntas fatta beslut i ärendet den 15 maj.

Med anledning av främst de uttalanden som gjordes i samband med parlamentsdebatten arbetar vi nu på att söka få klarhet i om EG-kommissionen kommer att förändra sitt förslag vad gäller möjligt undantag för traditionella produkter eller om den skrivning som finns i direktivförslaget kan anses undanta det svenska snuset. Om ingen av dessa båda vägar ger tillfredsställande lösningar för svensk del får frågan tas upp inom ramen för förhandlingarna om EES-avtalets fortsatta utbyggnad och senare i medlemskapsförhandlingarna.

Fru talman! Regeringen avser därmed med kraft verka för att det svenska snuset, som är en produkt med gamla anor, inte skall omfattas av ett eventuellt då genomfört förbud mot denna typ av produkter.

Anf. 2 ANITA MODIN (s):

Fru talman! Jag ber att få tacka statsrådet för svaret. Jag är mycket tillfredsställd med innehållet i svaret och med vad som hittills har gjorts.

Orsaken till att jag ställde frågan var att en ganska stor oro har brett ut sig bland människor efter de pressuttalanden som kommit om att den nya regeringen kanske inte skulle driva frågan lika hårt. Detta svar borde lugna väldigt många på den kanten.

Prot. 1991/92:93

7 april 1992

Svar på frågor

Anf. 3 Statsrådet ULF DINKELSPIEL (m):

Fru talman! Jag kan på den här punkten fatta mig mycket kort. Som tidigare framgått är det uppenbart att den svenska regeringen kommer att med all kraft driva frågan om undantag för det svenska snuset. Detta är ett väsentligt svenskt intresse.

Anf. 4 ANITA MODIN (s):

Fru talman! Det sägs ibland att vi i detta hus inte följer vanliga människors bekymmer och behov. Jag tycker att detta är ett mycket bra exempel på att man kan lyfta fram en fråga i riksdagen, få ett beslut, och att regeringen oavsett färg fullföljer beslutet på ett bra sätt. Jag tackar för detta.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på fråga 1991/92:617 om socialtjänsten och sekretesslagstiftningen

Anf. 5 Statsrådet REIDUNN LAURÉN (-):

Fru talman! Bert Karlsson har ställt en fråga till mig med anledning av uppgifter om att en socialnämnd skulle ha gett en person socialbidrag med vetskap om att han var en förrymd mördare och att de skyddat honom med hjälp av sekretesslagstiftningen. Bert Karlsson undrar vilka åtgärder jag tänker vidta för att detta inte skall upprepas.

Först vill jag erinra om att jag givetvis inte kan kommentera lagtillämpningen i ett konkret ärende. Men jag kan hålla med om att det förefaller egendomligt om det är på det sätt som Bert Karlsson påstår. Rent allmänt kan jag också säga följande.

För att socialtjänsten skall kunna fullgöra sina uppgifter krävs i allmänhet ingående kännedom om den enskildes personliga förhållanden. Dessa uppgifter kan vara långt mer känsliga än uppgifter om t.ex. en sjukhusbehandling, som ju av tradition omfattas av en sträng sekretess. Det krävs därför att den som kontaktar socialtjänsten känner ett förtroende för personalen och att han med trygghet kan anförtro dem sina problem. Grundtanken är givetvis att ingen skall behöva dra sig för att söka upp socialtjänsten av rädsla att uppgifter om honom lämnas vidare till utomstående. För att tillgodose detta skyddsbehov gäller inom socialtjänsten samma stränga sekretess som inom hälso- och sjukvården.

Enligt 7 kap. 4 § sekretesslagen gäller därför att uppgifter inom socialtjänsten om någons personliga förhållanden får lämnas ut endast om det står klart att det kan ske utan att den enskilde lider men. Sekretessen gäller såväl mot allmänheten som mot andra myndigheter.

Men det finns flera undantagsbestämmelser som gör det möjligt för myn-

digheter att lämna uppgifter till varandra i större omfattning än till enskilda. Som ett exempel kan jag nämna att sekretessen inom socialtjänsten inte hindrar att uppgifter lämnas till polis och åklagare angående misstankar om brott med ett minimistraff på två års fängelse eller misstankar om vissa allvarliga brott mot minderåriga.

Det finns också flera bestämmelser om uppgiftsskyldighet som ålägger bl.a. socialtjänsten att oavsett sekretessen lämna uppgifter till andra myndigheter.

För socialtjänsten finns det inte något undantag från sekretessen för uppgifter om någon som rymt från ett fängelse. Det finns heller inte någon uppgiftsskyldighet för socialtjänsten i dessa fall.

Jag kan ha stor förståelse för att ett fall som det aktuella kan framstå som upprörande. Det kan därför finnas goda skäl att se på behovet av lagändringar. JO utreder nu fallet, och jag kommer att bevaka resultatet av den utredningen som ju bl.a. skall klargöra vilka de närmare omständigheterna har varit.

Då Bert Karlsson, som framställt frågan, anmält att han var förhindrad att närvara vid sammanträdet, medgav talmannen att Richard Ulfvengren i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 6 RICHARD ULFVENGREN (nyd):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret och ber om ursäkt å Bert Karlssons vägnar för att han inte är här och själv kan ta emot det.

Om man läser vidare i den lag som statsrådet refererar till, 7 kap. 4 § sekretesslagen, står det: "Sekretessen gäller dock inte beslut om omhändertagande eller beslut om vård utan samtycke." Där slutade statsrådet referatet litet tidigt. Detta är en annan del av det hela.

I brottsbalken står: "Hjälper man den som är intagen på kriminalvårdsanstalt eller som är häktad eller anhållen eller som annars är med laga rätt berövad friheten att komma lös eller främjar man, efter det att han avvikit, hans flykt genom att dölja honom eller genom annan sådan åtgärd, döms för *främjande av flykt* till böter eller fängelse i högst två år."

Det är en ganska allvarlig sak att undanhålla någon om man är medveten om att denna person är en förrymd mordåtalad.

Jag tackar för svaret. Det kan säkert visa sig att utredningen leder till att det i fortsättningen blir ett bättre förfarande så att detta inte händer igen. Jag skall nu inte upphålla denna välfyllda kammare med fler frågor.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på fråga 1991/92:625 om säkerhetsåtgärder vid försvarsmaktens vapenförråd

Anf. 7 Försvarsminister ANDERS BJÖRCK (m):

Fru talman! Göthe Knutson har frågat mig vilka tillfälliga säkerhetsåtgärder vid försvarsmaktens vapenförråd jag är beredd att vidta i avvaktan på att

överbefälhavaren lämnar sitt förslag med anledning av ett givet regeringsuppdrag.

Inledningsvis vill jag ånyo betona att jag ser mycket allvarligt på det som har inträffat.

På mitt initiativ beslutade därför regeringen i torsdags – den 2 april – att uppdra åt överbefälhavaren att i samråd med försvarets materielverk och efter hörande av polisväsendet se över rutinerna för bevakning och bestämmelser för förrådshållning av vapen. Överbefälhavaren skall redovisa uppdraget i september 1992.

Ansvar för vapenförråden vilar i första hand på de militära myndigheterna. Dessa har också redan börjat att vidta vissa åtgärder, bl.a. har bevakningen förstärkts. Av lätt införstådda skäl kan jag inte lämna några närmare detaljer.

Förrådshållningen av försvarsmaktens vapen rymmer flera aspekter. En är säkerhetsåtgärderna. En annan är beredskapsaspekten. Jag förutsätter att överbefälhavaren kommer att behandla dessa och andra frågor i sin redovisning.

Mot denna bakgrund anser jag inte att regeringen för närvarande bör vidta några ytterligare åtgärder. Självfallet kommer jag att hålla mig kontinuerligt underrättad om läget. Om t.ex. överbefälhavaren hos regeringen aktualiserar åtgärder eller om det i övrigt uppstår behov av åtgärder från regeringens sida är jag beredd att omedelbart ta ställning till det.

Anf. 8 GÖTHE KNUTSON (m):

Fru talman! Jag vill först av allt säga att försvarsministern enligt min och säkert också enligt allmänhetens uppfattning har reagerat och handlat utomordentligt snabbt och föredömligt. Jag tackar också försvarsministern för svaret.

Anledningen till att jag ställt frågan om vad som kan hända under utredningstiden är naturligtvis att det finns en risk att ingenting händer under den tid som utredning pågår. Jag vill inte påstå att det skulle bli fallet, men så är det på en del andra områden.

Mobiliseringssystemet har lett till att mob-förråden är utplacerade på oändligt många platser i Sverige och som regel avses från bebyggelse. Det är nog så, att det som möjligen var rätt tänkt ändå blev fel. Dessa förråd, och i synnerhet de som innehåller vapen, skall vara placerade så nära bebyggelse som möjligt så att det sker en viss tillsyn.

Nu är emellertid inte detta alltid en garanti. Jag har själv upplevt fall på nära håll där mobiliseringsförråd som legat alldeles intill bebyggelse har blivit utsatta för inbrott. Detta har omedelbart meddelats till regementet i fråga, där vaktchefen då har sagt: Jag måste först ringa polisen, och sedan måste polisen titta på detta. Det har dröjt upp till ett dygn innan polisen har kommit dit. Eftersom det då var helgdag, tog regementet en extra dag på sig för att åka dit och titta, under det att det fanns en stor öppning i förrådet där man kunnat bära ut praktiskt taget allt som där fanns.

Detta har alltså inträffat, och dess värre har förmodligen liknande fall inträffat fler gånger. Jag är därför angelägen om att betona vikten av att själva regelsystemet för larm och polisens engagemang i det hela blir ordentligt be-

lyst. Nu svarade statsrådet att också polisen kommer att vara med i detta sammanhang. Jag skulle vilja få kompletterande synpunkter på detta.

Anf. 9 Försvarsminister ANDERS BJÖRCK (m):

Fru talman! Jag delar Göthe Knutsons uppfattning att åtgärder är av nöden tvungna och att nuvarande system måste ses över. Redan nu har, som jag antydde i mitt svar, vissa åtgärder företagits. Det sker nu en utökad bevakning och tillsyn jämfört med läget före denna stöld.

Det har också initierats en inventering av de förråd som finns för att man skall få en bättre kontroll.

Min personliga uppfattning är – utan att för den skull föregripa det uppdrag som har lämnats till överbefälhavaren – att vi tvingas ta in en del av de här förråden exempelvis till kasernetablissemang. De förråd som av beredskapsskäl eller andra skäl måste ligga utanför kasernetablissemangen bör förses med larm. Det är emellertid, som Göthe Knutson antydde, inte alltid som det löser problemen, eftersom det när det gäller mera avlägset belägna förråd tar icke obetydlig tid för polisen att komma fram.

Jag kan emellertid försäkra att åtgärder har vidtagits i avvaktan på det uppdrag som lämnades av regeringen på mitt initiativ till överbefälhavaren bara någon dag efter det att vapenstölden hade inträffat.

Anf. 10 GÖTHE KNUTSON (m):

Fru talman! Jag tackar försvarsministern för det kompletterande svaret och synpunkterna. Jag är övertygad om att det som skall göras ifrån försvarsministerns sida kommer att göras.

Jag vill emellertid poängtera just polisens roll, inte minst mot bakgrund av polisens ofta svåra brist på personal och avstånden. Mob-förråden ligger förvisso ofta i områden där det bara finns en enda polispatrull i ett mycket stort distrikt. Det kan vara lika stort som Blekinge eller större. Det tar några timmar innan polisen hinner fram.

Såvitt jag förstår medger inte reglementet att militären vidtar de åtgärder som kanske skulle behöva vidtas i ett första skede, utan då måste polisen först ha varit på platsen. Precis samma sak inträffar om den lede fienden, angriparen, skulle komma. Då måste man först ringa polisen, som skall komma och se vad som har hänt innan militären får börja skjuta.

Anf. 11 Försvarsminister ANDERS BJÖRCK (m):

Fru talman! Jag kan försäkra Göthe Knutson att om den lede fienden kommer så väntar det svenska försvaret icke på besked från polisen, utan då försvarar vi oss med en gång.

I de fall som vi nu talar om är det emellertid något mera komplicerat. Men det finns ytterligare åtgärder som är tänkbara. Man kan t.ex. i större utsträckning öka den militära närvaron i förrådsområdena. Det kan t.ex. ske genom att man förlägger utbildning och övningar dit.

Ytterst, fru talman, är det här dock en kostnadsfråga. Det är mycket dyrt att ha larmade förråd. Det ger ändå inte 100-procentig säkerhet. Av beredskapsskäl måste en del förråd ligga utanför kasernetablissemang.

Vi skall kanske ändå inte glömma bort att den typ av vapenkasun som det

upptäcktes att en stöld hade ägt rum i för en vecka sedan, har motstått inbrottsförsök i ungefär 20 år.

Prot. 1991/92:93

7 april 1992

Anf. 12 GÖTHE KNUTSON (m):

Fru talman! Låt mig till sist säga att jag nu åberopar den internationella konvention som bl.a. anger hur man skall uppträda. Vad jag har sagt innebär förvisso ingen som helst kritik mot polisen. Men det är utomordentligt bra att vår försvarsminister konstaterar att om vi skulle utsättas för angrepp så kommer militären att finnas på plats och se till att det blir besvarat.

Jag är övertygad om att det kommer att bli bättre när det gäller vapenförråden. Jag har velat bidra till att det skall bli så bra som möjligt.

Överläggningen var härmed avslutad.

Svar på frågor

7 § Svar på fråga 1991/92:649 om användningen av Tullingebasen

Anf. 13 Försvarsminister ANDERS BJÖRCK (m):

Fru talman! Ines Uusmann har frågat mig om regeringen har några planer på alternativ användning av lokalbeståndet på Tullingebasen F18.

Del av Tullingeetablissemangent används i dag för flygvapnets stridslednings- och luftbevakningsskola. Skolan kommer att senast den 30 juni 1995 förflyttas till F16 i Uppsala. Detta har såväl regeringen som riksdagen tidigare tagit ställning till. Under förutsättning att riksdagen beslutar enligt regeringens förslag i försvarbeslutspropositionen kommer herefter området endast att nyttjas som flygbas i krig varigenom den militära verksamhetens behov av området i stort sett begränsas till del av berget och flygbanan. Området i övrigt skall avvecklas.

Regeringen avser att snarast efter riksdagsbeslutet i juni 1992 uppdra åt fortifikationsförvaltningen att tillsammans med byggnadsstyrelsen utreda om annat statligt intresse finns för kvarvarande område och lokaler. Om så ej är fallet kan förhandlingar inledas med berörd kommun och andra intressenter om förvärv av området.

Anf. 14 INES UUSMANN (s):

Fru talman! Jag skall be att få tacka statsrådet för svaret. Frågan är föranledd av att man i Botkyrka kommun så att säga har gått på pumpen ett antal gånger när det gäller användningen av det här området. Det är ganska förstående att det råder en viss frustration, eftersom man har trott sig kunna få ett antal arbetstillfällen, och sedan får man återigen uppleva att det inte går. Detta inträffade år 1976 när det gällde FOA. Sedan gällde det flygplatsen med alla de bekymmer som det förde med sig. Nu handlar det om marinkommandoost.

Att flygbasen skall vara kvar i krig innebär ju att området i övrigt kommer att få en begränsad användning. Av den anledningen skulle jag vilja fråga statsrådet om det finns några planer på användning på det sätt som man har funderat över bl.a. ifrån Botkyrka kommun i vad gäller utbildning och fort-

bildning av poliser, trafikutbildning eller teknisk utbildning. Man har också haft planer på att locka dit idrottshögskolan.

Det är bråttom eftersom man är angelägen om att kunna använda området. Det är också bråttom eftersom det behövs arbetstillfällen till den här delen av södra Storstockholm.

Anf. 15 Försvarsminister ANDERS BJÖRCK (m):

Fru talman! Jag är medveten om de problem som har drabbat regionen i fråga genom olika beslut eller ibland brist på beslut under senare år. Problemet är att försvaret i dag har ont om pengar. Det är i och för sig inte unikt. Men en rad försummelser under 1980-talet har medfört att man måste spara. Därför föreslår propositionen bl.a. att det s.k. Tullingeprojektet inte skall genomföras. Det här ger i närtid besparingar på ungefär 200 milj.kr. Jag hoppas på förståelse för att vi i det osäkra läge som finns just nu när det gäller försvarets framtid inte genomför investeringar i den storleksordningen.

Då återstår frågan om vad vi kan göra från samhällets och statens sida för att få dit något annat. Som jag sade i mitt svar är vi från försvarsdepartementets sida beredda att så snart ett riksdagsbeslut har fattats, det är planerat till den 3 juni, låta de berörda myndigheterna sätta full fart för att se om det finns något annat statligt intresse i de här sammanhangen och naturligtvis ge det prioritet. Skulle det inte finnas något annat statligt intresse får vi se om andra intressenter kan komma in.

Det enda jag kan göra, eftersom jag inte är ansvarig för arbetsmarknadspolitik i regeringen, är att se till att inga fördröjningar skall ske från försvarsdepartementets sida när det gäller att hitta en vettig lösning.

Anf. 16 INES UUSMANN (s):

Fru talman! Jag tycker att i det rådande läget är det trots allt ett någorlunda hugnesamt besked. Jag räknar med att vi till hösten skall kunna se att det finns någon form av planering för hela detta område. Det handlar om mycket bra lokaler och stora markområden som borde kunna vara till gagn för hela Stockholmsregionen.

Anf. 17 Försvarsminister ANDERS BJÖRCK (m):

Fru talman! Jag kan bara försäkra att försvarsdepartementet skall göra vad som på det ankommer för att den här processen skall skyndas på.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på fråga 1991/92:550 om gatubarnen i Brasilien

Anf. 18 Statsrådet ALF SVENSSON (kds):

Fru talman! Annika Åhnberg har frågat mig vilka åtgärder regeringen tänker vidta för att bidra till en förbättrad livssituation för gatubarnen i Brasilien.

Frågan ger uttryck för den oro och harm vi alla i vårt land känner för det som drabbar gatubarnen i Rio och på andra håll i världen.

Det är den brasilianska regeringens ansvar att se till att gatubarnens rätt till liv, som fastslås både i barnkonventionen och i de grundläggande internationella reglerna om mänskliga rättigheter, respekteras.

Brasilien ratificerade barnkonventionen år 1990 och har därefter inarbetat konventionen i nationell lagstiftning.

Men vi, enskilda länder och världssamfundet, har också ett ansvar att bistå länder i deras ansträngningar att förbättra barnens rättigheter.

I detta, mitt tredje svar i denna allvarliga fråga skall jag ge flera konkreta exempel på vad vi gör från svensk sida – både direkt och indirekt.

Barnkonventionen, som fram till i dag är undertecknad av 111 länder, är ett kraftfullt dokument som innebär betydande framsteg beträffande skydd av barns rättigheter och som bygger på grundprincipen om varje enskilt barn som bärare av konventionens rättigheter. Sverige var en av de pådrivande staterna bakom konventionens tillkomst. Det är nu viktigt att varje stat även i praktiken lever upp till sina åtaganden. En särskild kommitté har därför upprättats för att granska staternas efterlevnad av sina åtaganden i konventionen.

FN:s barnfond, UNICEF, arbetar sedan många år tillbaka med en rad olika aktiviteter för att förebygga och reducera våldet mot barn.

I detta sammanhang vill jag poängtera att Sverige är det land som totalt sett ger det största enskilda bidraget till UNICEF.

En viktig och stor del av UNICEF:s arbete i Brasilien fokuseras på barnens situation. Myndigheter, universitet, andra institutioner, enskilda organisationer m.fl. stimuleras att ta del i denna process för att få en medvetenhet i samhället om barnens ställning och rättigheter.

Som exempel kan nämnas utbildning av poliser och politiker på lokal nivå, datainsamling och information för kartläggning av de faktiska förhållanden som många barn lever under, bildande av nätverksgrupper som skall stödja gatubarnen etc.

UNICEF ger också direkt hjälp till gatubarnen genom samarbete med över 300 enskilda organisationer, däribland katolska kyrkan och gatubarnens egna sammanslutningar.

Som jag nämnde i mitt svar den 10 mars tog jag samma vecka upp gatubarnens situation i Brasilien med James Grant, UNICEF:s chef. Vi hade ett ingående samtal om förhållandena. Grant framhöll att gatubarnen lever i en mycket komplicerad miljö där stor fattigdom, social misär och narkotika är dominerande inslag. Ett annat problem som försvårar insatserna för gatubarnen är delstaternas självständighet gentemot den federala administrationen i Brasilien.

Bilateralt bidrar Sverige via SIDA till att ett antal svenska enskilda organisationer kan genomföra projekt för gatubarn. Deras verksamhet är i första hand inriktad på hjälp till husrum, mat och utbildning. Detta är ett värdefullt komplement till de multilaterala insatserna.

Jag har också bett vår ambassadör i Brasília att ta upp den svenska synen och oron över våldet mot gatubarn med relevanta brasilianska myndigheter. Det har han gjort. Vi håller nu en öppen dialog i frågan.

I samband med UNCED-konferensen i juni har vi från svensk sida begärt att få tillfälle att med brasilianska regeringsrepresentanter diskutera gatu-

barnens svåra situation och vilka åtgärder som kan komma att bli aktuella. Från brasiliansk sida har man ställt sig positiv till ett samtal av detta slag.

Senast i dag, på morgonen, hade jag ett personligt samtal med Brasiliens ambassadör här i Stockholm för att understryka hur allvarligt vi ser på våldet mot gatubarnen.

Brasilien har en lång historia av våld i samhället. Våldet har sin rot i många problem, sociala, ekonomiska såväl som rättsliga. Brasilien har tidigare betraktat kritik och synpunkter på våldet och dess konsekvenser som en inblandning i landets inre angelägenheter. Den brasilianska regeringen erkänner numera förekomsten av gatubarn och våld mot gatubarn. President Collor och hans regering är nu öppen och pådrivande i fråga om åtgärder för att hjälpa gatubarnen. I Brasilien har det på central nivå bildats en nationell styrgrupp där UNICEF, enskilda organisationer, arbetsmarknadens parter, kyrkan, politiker och representanter för ministerier samordnar aktuella åtgärder. Bl.a. har delstaternas polischefer deltagit i seminarier om mänskliga rättigheter så att elementära regler om de grundläggande fri- och rättigheterna medvetandegörs hos ansvariga myndigheter.

Personer med UNICEF-bakgrund har anställts av de federala myndigheterna för att arbeta för att förbättra barnens ställning, och i synnerhet gatubarnens situation.

Det är min fasta förhoppning att de insatser jag nu redogjort för leder till förändringar och förbättringar samt naturligtvis att dödsskjutningarna upphör. I vårt land vill vi se ett omedelbart slut på detta elände, men det finns inga genvägar.

Den förestående konferensen om miljö och utveckling ger oss en möjlighet att arbeta ännu intensivare för gatubarnen. Det gör vi från svensk sida. Jag kan också tillägga att frågan fått ökat intresse även i andra länder.

Jag kommer att fortsätta att följa gatubarnens situation både i dag och i morgon!

Anf. 19 ANNIKA ÅHNBERG (v):

Herr talman! Jag ber att få tacka för svaret på min fråga. Som biståndsmministern säger är det inte första gången vi diskuterar detta vid riksdagens frågestund. Den här frågan är egentligen fortsättning på en tidigare fråga.

Det är naturligtvis inte bara gatubarnen i Rio och Brasilien som drabbas av detta fruktansvärda våld och dessa mord. Det händer på många håll i världen. Barn i världen drabbas också av många andra mycket svåra problem, t.ex. barnarbete och svält. Vi vet ju alla att vi står inför stora problem.

Det finns ändå ett skäl till att vi just nu fokuserar intresset på gatubarnen i Brasilien och Rio. Det är den stundande miljökonferensen. Den ger oss möjligheter som vi inte har annars att ta upp diskussioner med Brasiliens regering.

Biståndsmministern sade att FN:s barnkonvention är ett kraftfullt dokument. Jag håller nog inte med om det. Ett dokument, oavsett hur vackra orden i det är, är ändå bara ord på ett papper. Det som kan bli kraftfullt är vårt handlande. Det är självfallet bra att det finns en barnkonvention, det är bra att det hölls ett toppmöte om barnens situation i världen och det är bra

att Brasilien har ratificerat den här konventionen. Allt detta ger oss ett stöd när vi nu skall gå vidare och ställa stora krav på den brasilianska regeringen.

Det är komplicerade ekonomiska och sociala strukturer som orsakar att det finns rika och fattiga länder i världen. En enskild regering kan inte i ett visst ögonblick anklagas för alla de problem som det leder till. Men regeringen har ansvaret för den fruktansvärda situation som råder i Brasilien där barn mördas.

Jag skulle vilja fråga biståndsministern hur många som har ställts inför rätta de senaste månaderna i Brasilien anklagade för att ha utfört dessa fruktansvärda dåd. Vi vet ju att det pågår. Det händer hela tiden. Hur har man gått från ord till handling i Brasilien när det gäller att åtgärda de här problemen?

Anf. 20 Statsrådet ALF SVENSSON (kds):

Herr talman! Låt mig först få säga att Annika Åhnberg och jag är rörande överens om att all tänkbar opinionsbildning och alla tänkbara konkreta insatser måste göras för att utplåna denna skamfläck, och man kunde gott hitta starkare ord och uttryck för det. Jag tror inte det finns några skiljelinjer i kammaren i denna fråga.

När vi ser bilder i tidningar, bl.a. ganska nyligen i en artikel i Dagens Nyheter, upprörs vi i vårt inre över att barn som saknar husrum, mat och det mest elementära för sin överlevnad skjuts därför att de oroar affärslivet och har hamnat i en kriminalitet som de drivs in i. Nu görs det vissa saker.

Man har inrättat en anmälningscentral, för att ta ett exempel. Den har säte intill vice guvernörens kontor. Hit kan man ringa anonymt eller komma på besök och meddela sin misstankar. Anmälan registreras med nummer och följs upp av polisen, som övervakas av ansvarigt departement. Under det år som snart förflutit sedan centralen bildades har 200 anmälningar kommit in. Det har resulterat i 48 gripna personer, varav 34 är poliser. Hittills har dock endast 2 fällts. Rättsväsendet är långsamt, men den viktigaste effekten är kanske att flera av dessa mördarpatruller har upplösts.

Anf. 21 ANNIKA ÅHNBERG (v):

Herr talman! Det är bra att det händer saker, men samtidigt redovisas i svaret att det går oerhört sakta. Att det bara är två som har fällts för dessa brott är ju fruktansvärt i sig.

Biståndsministern sade i sitt första svar att det inför miljökonferensen fanns planer på att ta direkt kontakt mellan den svenska och den brasilianska regeringen och diskutera det här problemet. Det var dock litet vagt beskrivet i svaret. Jag skulle gärna vilja veta hur långt gångna de planerna är. Detta är oerhört viktigt. Jag tror att internationella påtryckningar kan ha stor betydelse just nu.

Jag vet att regeringsföreträdare i andra länder har tagit sådana kontakter direkt med president Collor och med ministrar i hans regering. Jag skulle gärna vilja få det litet mer tydligt preciserat vad den svenska regeringen avser att göra. Hur långt gångna är planerna på direkta kontakter?

Prot. 1991/92:93
7 april 1992

Svar på frågor

Anf. 22 Statsrådet ALF SVENSSON (kds):

Herr talman! Ambassadpersonal som vi talat med berömmar den anmälningssentral som jag nämnde i mitt förra inlägg. Det är naturligtvis viktigt att de skyldiga nu straffas för sina brott. Vi får uttala besvikelse över att rättsmaskineriet är så långsamt.

Herr talman! Sedan sade jag att jag bett vår ambassadör i Brasília att ta upp den svenska synen på och oron över våldet mot gatubarn med relevanta brasilianska myndigheter. Det har han gjort. Dialogen hålls vid liv.

Herr talman! Jag hinner väl också berätta att man nu har lagt in frågor om mänskliga rättigheter i polisens utbildning. Det är i allra högsta grad på tiden. Ett fyrtiotal polischefer har redan utbildats. Nästa kurs börjar den 8 april, dvs. i morgon. Då är det tänkt att en tjänsteman från svenska ambassaden i Brasília skall göra ett besök på kursen. Detta besök bör ju ge tillfälle att ta upp ytterligare frågor om polisens arbete i området. Jag vill försäkra Annika Åhnberg att vi ligger i.

Anf. 23 ANNIKA ÅHNBERG (v):

Herr talman! Det betvivlar jag inte. Det är naturligtvis mycket bra att Sveriges ambassadör har täta kontakter med myndigheterna. Ambassadören är ju regeringens ombud. Men om kontakterna mellan den svenska och den brasilianska regeringen vore direkta skulle det bli tydligt hur stor vikt vi fäster vid detta problem.

Jag vet att andra länders regeringar har valt att ta sådana direkta kontakter just för att de menar att de internationella påtryckningarna kan ha stor betydelse i det här läget. Jag förstår inte varför biståndministern glider undan och inte är beredd att säga att vi också skall ta dessa direkta kontakter.

Anf. 24 Statsrådet ALF SVENSSON (kds):

Herr talman! Jag glider inte undan. Jag sade inledningsvis i mitt svar att vi har begärt att få direkta kontakter under UNCED-konferensen.

Herr talman! Jag vill upprepa att vi har kontakt med vår ambassadör i Brasília. Jag nämnde också i mitt svar att jag i dag på morgonen har talat med Brasiliens ambassadör i Sverige. Vi kommer alltså att ha kontakt med den brasilianska regeringen i samband med UNCED-konferensen.

Herr talman! Jag kan hålla med om att vi alltid kan tycka att vi skall göra mer. Men det finns så många vrår av världen där just barn far illa, som Annika Åhnberg sade. Det finns uppgifter i legio. Det är den svagare parten, dvs. barn och kvinnor, som sitter i kläm i de fattiga länderna.

Anf. 25 ANNIKA ÅHNBERG (v):

Herr talman! Jag tror att den meningsyttring som vi fick från åhörarläktaren – vi är ju inte vana vid sådana i vårt välstädade och välorganiserade parlamentariska liv – ger uttryck för den vända och maktlöshet som vi känner inför att vara åsyna vittne till något så fruktansvärt och sakna redskap för att göra någonting åt det. Biståndministern har ju i större utsträckning än vi andra dessa möjligheter i och med att han tillhör den svenska regeringen. Jag vill verkligen uppmana honom att på allt sätt försöka få till stånd de här överläggningarna före konferensen.

Det är innan miljökonferensen äger rum som vi har möjligheter att på ett mer aktivt sätt påverka den brasilianska regeringen. Det är nu som det internationella samfundet har sina ögon riktade mot Brasilien. Risker är fruktansvärt stora – vi måste naturligtvis försöka förhindra det – att det här problemet på nytt får falla tillbaka i tystnad och glömska i världen i övrigt efter konferensen. Det får inte ske. Det vore bäst om de här kontakterna kunde ske före konferensen. Jag tror att de skulle betyda mest då.

Anf. 26 Statsrådet ALF SVENSSON (kds):

Herr talman! Jag är övertygad om att det är viktigt att utöva påtryckningar på den brasilianska regeringen. Det gör vi också, och kommer att göra. Den brasilianska regeringen vill inte nonchalera det här problemet. När det tas upp med representanter för regeringen säger de att de ser problemet och fasar inför det. Vi kan inte låta oss nöja med det svaret.

Det gäller för oss att gå in rent konkret och göra insatser. Det gör vi, som jag sade i mitt svar, multilateralt, inte minst via UNICEF, men också bilateralt. Jag har för avsikt att fortsätta att försöka skapa större engagemang bland de enskilda organisationerna och även utöva påtryckning via de kanaler vi har som är inriktade på att rent konkret hjälpa gatubarnen. De behöver ju hjälp vare sig de drabbas av den vedervärdiga handlingen att de skjuts eller får leva vidare i den torftiga miljö som de lever i. Vi är pliktiga att hjälpa dem under alla omständigheter.

Anf. 27 ANNIKA ÅHNBERG (v):

Herr talman! Det har ju visat sig att denna enorma konferens med alla dess kringarrangemang och allt som skall till kring ett så jättelikt arrangemang, har varit möjlig att flytta ett par dagar i tiden. Den kolliderade med religiösa högtider som var viktiga för många av deltagarna.

Jag funderar litet grand över om biståndsministern skulle vara beredd att också föreslå en åtgärd som innebär att man skjuter på konferensen eller att man inte reser dit om man inte tycker att åtgärderna på det här området är tillräckligt snabba och effektiva. Jag tror att vi är överens om att det som har hänt hittills är steg i rätt riktning, men det har inte skett i tillräcklig omfattning och inte tillräckligt snabbt.

Anf. 28 Statsrådet ALF SVENSSON (kds):

Herr talman! Det känns så billigt att syssla med statistik i det här sammanhanget, men om man tittar på den statistik som vi har – och som också UNICEF ställer sig bakom, såvitt jag vet – för de senaste två åren, innebär den att ett lägre antal har mördats under den tiden än året dessförinnan. Samtidigt måste vi komma ihåg att populationen i Brasilien är gigantiskt stor. Det finns inget försvar, men vi måste ändå ha det med i bilden.

De religiösa högtider som har lett till att man har skjutit på konferensen i två dagar gäller de samlade muslimska länderna, som Annika Åhnberg vet. Det har man tagit hänsyn till. Att ytterligare en gång fordra att konferensen förskjuts i tiden låter sig inte göras. Det vågar jag påstå. Det skulle vara att såga den här konferensen sönder och samman. Jag hoppas att den skall kunna uträtta något viktigt.

Jag har ju uppmanats att ta direkt kontakt med de brasilianska myndigheterna. Då måste vi väl också resa dit.

Anf. 29 ANNIKA ÅHNBERG (v):

Herr talman! Statistik är sannerligen inte särskilt lämpligt att använda i det här sammanhanget. Den som finns är ju ytterst osäker. Man vet knappt hur många gatubarn som finns, än mindre hur de lever. Om de drabbas av den här typen av våld och mord blir det ju bara registrerat i liten omfattning. Dessa siffror är nog ytterst osäkra.

Det är beklagligt att vi inte kan gå fram litet hårdare och kräva en ordentlig redovisning av Brasiliens regering. Vi borde kunna kräva av dem att bättre försöka skaffa sig information om gatubarnen och vad som händer med dem. I det här läget borde man kunna hota med eller ställa det i relation till möjligheten att skjuta på konferensen.

Anf. 30 Statsrådet ALF SVENSSON (kds):

Herr talman! Jag sade att vi får ta statistiken för vad den är. Det är den statistik som finns. Den visar på en minskning av dödandet från 1 800 år 1990 till drygt 1 000 år 1991. Det är inte bara de brasilianska myndigheterna som använder den här statistiken, utan också representanter för UNICEF i Brasilien. Men jag kan säga det en gång till: Så länge ett enda barn skjuts är det tillräckligt fasansfullt. Om man vill hitta en positiv trend kan man kanske göra det i de här siffrorna.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på fråga 1991/92:641 om Burma

Anf. 31 Statsrådet ALF SVENSSON (kds):

Herr talman! Kristina Svensson har frågat mig på vilket sätt Sverige agerar för att utöva påtryckningar på regimen i Burma.

Som jag tidigare på en fråga av Kristina Svensson haft anledning att säga här i kammaren har Sverige under det senaste året varit mycket aktivt då det gäller att protestera mot mänskliga rättighetsöverträdelser i Burma och vid upprepade tillfällen riktat stark kritik mot den burmesiska militärjuntan.

Regeringen har också på senare tid både i samverkan med andra länder och i olika FN-sammanhang utövat påtryckningar på militärregimen i Rangoon. Syftet med dessa åtgärder är att ge stöd åt de demokratiska krafterna i Burma och söka förbättra läget för de mänskliga rättigheterna i landet. Låt mig försäkra Kristina Svensson om att vi självfallet avser fortsätta med dessa påtryckningar. Vi kommer vidare att fortsätta att på lämpligt sätt ge stöd åt den demokratiskt valda parallellregeringen som tvingats avstå från regeringsmakten.

Som utrikesministern också konstaterade i ett uttalande i förra veckan är det djupt oroväckande att förtrycket och förföljelserna mot den muslimska minoriteten i Burma nu intensifierats. En positiv utveckling är i alla fall att det internationella samfundet inkl. länderna i regionen i allt större utsträck-

ning uppmärksammat de flagranta brott mot mänskliga rättigheter som sker i Burma och nu riktar allvarlig kritik mot den styrande militärregimen.

Det är givetvis regeringens förhoppning att FN:s biträdande generalsekretäre Jan Eliasson, som är samordnare av FN:s humanitära bistånd och som i dagarna besöker regionen, skall lyckas få ett stopp på flyktingströmmarna. Några uppgifter om utfallet av Eliassons resa är ännu inte tillgängliga.

Tillströmningen av flyktingar har dock minskat de senaste dagarna. En tänkbar förklaring till denna minskning kan vara den ökande uppmärksamheten kring flyktingfrågan i samband med Jan Eliassons besök. UNHCR har också kommit i gång på allvar med sitt arbete för de 200 000 burmesiska flyktingar som beräknas befinna sig i Bangladesh. Men fortfarande finns mycket att göra i form av utbyggnad av lägren och med att förbättra de sanitära förhållandena. Regeringen har till UNHCR:s hjälparbete lämnat ett bidrag om 14 milj.kr. Vidare har 6 milj.kr. utbetalats till Svenska Röda korset för bangladeshiska Röda halvmånens humanitära arbete i flyktinglägren.

Anf. 32 KRISTINA SVENSSON (s):

Herr talman! Jag tackar bistandsministern för svaret. Jag har tagit upp den här frågan tidigare i samband med Nobelhögtiden, när Aung San Suu Kyi fick Nobelpriset och de internationella strålkastarna verkligen riktades mot Burmas förtryck. Vi trodde kanske att detta skulle medverka till en förbättring av situationen, men det har ju varit tvärtom.

Under den senaste tiden har det kommit mycket alarmerande rapporter om förtrycket just mot muslimerna, vilket i sig är något nytt i den här situationen. Det är fasansfulla rapporter som dagligen strömmar in genom internationella nyhetsbyråer.

Naturligtvis är det bra att vi från svensk sida har varit mycket aktiva i den här frågan, men hur skall vi fortsätta att agera, och hur höjer man så att säga ribban? Det är det som nu är intressant. Kommer t.ex. katastrofinsatser att gå till flyktinglägren i Thailand? Jag ser att detta inte finns med i svaret, utan där talas det om flyktinglägren i Bangladesh och UNHCR:s insatser. Men man räknar med att ungefär 60 000 flyktingar har kommit till Thailand. Gör vi någonting för de flyktingarna?

Jag frågade i december om vi kan ställa oss bakom FN-sanktioner, vilket föreslogs av bl.a. Willy Brandt i samband med Nobelprisutdelningen. Jag skulle gärna vilja höra bistandsministerns svar på den frågan.

Anf. 33 Statsrådet ALF SVENSSON (kds):

Herr talman! Både Kristina Svensson och jag och även, tror jag, övriga är naturligtvis mycket oroade över vad den burmesiska regimen består sina medborgare med av våld och terror.

När det gäller katastrofbistånd finns det begränsningar för oss, det vill jag ha sagt i sammanhanget, även om det kan låta hårt. Jag är övertygad om att Kristina Svensson är underkunnig om behoven i södra Afrika, som i det närmaste ter sig enorma där svälten breder ut sig och har brett ut sig.

Vi har gjort den satsning jag nämnde på 14 milj.kr. via UNHCR och 6 milj.kr. via den bangladeshiska Röda halvmånen. Jag säger inte att det här är punktum. Vad vi hoppas på är naturligtvis att situationen för flykting-

arna – både de flyktingar som hamnar i Thailand och de som hamnar i Bangladesh – skall förbättras, att strömmen skall minska.

Som jag nämnde i mitt svar har Jan Eliasson kontakter med oss. Jag tror att han är utomordentligt kompetent att bedöma just vad som behöver göras när det gäller insatser av blockerande eller bojkottande karaktär. Jan Eliasson gjorde ju – som nämndes i ett tidigare meningsutbyte – en utomordentlig insats när det gällde att få till stånd det samlade världssamfundets uttalande mot den burmesiska regeringen. Nu har han alltså på nytt varit i området, och vi har haft kontakt med honom. Jag kan försäkra Kristina Svensson om att vi kommer att hålla oss underrättade om vilka åsikter han har och vilka ståndpunkter han menar är de riktiga.

Anf. 34 KRISTINA SVENSSON (s):

Herr talman! Jan Eliasson har vad jag förstår fått tillstånd att besöka västra Burma. Har bistandsministern alltså haft kontakt med Jan Eliasson efter det besöket? Uppfattade jag det riktigt?

Anf. 35 Statsrådet ALF SVENSSON (kds):

Herr talman! Vi har inte haft kontakt med honom efter besöket utan under besöket. Det är, som jag nämnde i mitt svar, litet för tidigt än. Jag sade där: "Några uppgifter om utfallet av Eliassons resa är ännu inte tillgängliga." Men vi kommer ju att få de uppgifterna, och kanske kan Kristina Svensson och jag utbyta åsikter om de uppgifterna när de väl blir tillgängliga.

Anf. 36 KRISTINA SVENSSON (s):

Herr talman! Det gör jag mycket gärna. Det har ju tyvärr förekommit uppgifter i pressen om att man så att säga skulle ha städat det här området inför Eliassons besök, men det kommer naturligtvis att redas ut i samband med hans rapport.

Vad som är svårt inför framtiden är att monsunregnen kommer om en månad. Det är därför viktigt att ha en beredskap för särskilda insatser i flyktinglägren. Jag hoppas verkligen att även lägren i Thailand i det sammanhanget kommer att få del av den svenska kakan.

Anf. 37 Statsrådet ALF SVENSSON (kds):

Herr talman! Jag är övertygad om, och det är säkert Kristina Svensson också, att Jan Eliasson är en så utomordentligt väl skickad diplomat att han iakttar och nogsamt registrerar om man har försökt städa områden. Jag är också säker på att en sådan åtgärd knappast förbättrar hans intryck.

Anf. 38 KRISTINA SVENSSON (s):

Herr talman! Det viktiga är naturligtvis att det internationella världssamfundet markerar sin avsky mot det förtryck som pågår i Burma. Att ta upp frågorna i den svenska riksdagen är ett sätt att markera detta.

Anf. 39 Statsrådet ALF SVENSSON (kds):

Herr talman! Vi är överens om detta.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 40 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Herr talman! Sten Svensson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att lönebidragsreglerna inte skall användas i diskriminerande syfte mot företag som valt att inte teckna kollektivavtal.

Det skall inte behövas några särskilda åtgärder från min sida på den här punkten. Reglerna är nämligen helt entydiga, och de diskriminerar inte företag som saknar kollektivavtal. Kollektivavtal är inget krav för att lönebidrag skall kunna lämnas. Däremot säger reglerna att lön och andra förmåner skall vara jämförbara med vad som utgår enligt kollektivavtal i branschen. Det innebär bl.a. att arbetsgivaren skall ha tecknat försäkringar motsvarande vad som gäller enligt avtal.

Enligt arbetsmarknadsstyrelsens föreskrifter om lönebidrag (AMSFS 1992:3) skall intyg om att erforderliga försäkringar har tecknats lämnas till länsarbetsnämnden i de fall kollektivavtal saknas.

I arbetsförmedlingarnas informationsblad till arbetsgivare anges att anställningsförmånerna skall vara enligt kollektivavtal eller jämförbara med kollektivavtal.

Jag beklagar om någon arbetsgivare har fått ett felaktigt besked på den här punkten, men jag räknar med att det handlar om något enstaka misstag. Inte minst i dagens arbetsmarknadsläge är de små och medelstora företagen – som ibland inte har tecknat kollektivavtal – viktiga för arbetsförmedlingarna och för möjligheterna att hitta jobb åt de sökande. Det tror jag att arbetsförmedlingarna också är mycket medvetna om.

Anf. 41 STEN SVENSSON (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka arbetsmarknadsministern för svaret på min fråga. Självfallet kan vi vara överens om att det inte borde behövas några särskilda åtgärder från arbetsmarknadsministerns sida med hänsyn till reglernas utformning. Min fråga är föranledd av att det ändå finns enskilda fall där man har givit arbetsgivarna andra besked. Det förekommer också vad jag kan uppfatta som vilseledande opinionsbildning på den här punkten. Därför är det viktigt att det klara innehållet i det svar vi har fått här i kammaren också når ut. Jag vill av den anledningen ställa en följdfråga till arbetsmarknadsministern: Kan arbetsmarknadsministern medverka till att det blir en klar precisering av detta ute på fältet, så att sådana här enstaka fall inte upprepas?

Anf. 42 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Herr talman! Jag är beredd att ta upp detta vid min nästa sammankomst med generaldirektören för arbetsmarknadsverket, så att han sedan tillser att detta fungerar på samtliga arbetsförmedlingar. Skulle det inte göra det får regeringen återkomma till riksdagen med ännu mer klarläggande besked. Det skall nämligen inte fungera på detta sätt. Jag har själv tagit del av – antar jag – det fall som Sten Svensson har tagit del av. Detta är inte tillfredsställande.

Anf. 43 STEN SVENSSON (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka för detta mycket tydliga svar, som jag är mycket nöjd med.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på fråga 1991/92:619 om ungdomspraktikplatserna och försäkringsskyddet

Anf. 44 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Herr talman! Sten Svensson har frågat mig vilka åtgärder som vidtas för att säkerställa att ungdomar inom ramen för ungdomspraktiken garanteras ett bra försäkringsskydd.

Ungdomar som deltar i den föreslagna ungdomspraktiken kommer att garanteras samma försäkringsskydd som andra deltagare i arbetsmarknadsutbildning och inskrivna vid arbetsmarknadsinstitut.

Dessa deltagare omfattas av lagen om arbetsskadeförsäkring och en särskild förordning som utfärdas av AMS om ersättning vid personskada. Härav följer att deltagarna skyddas vid såväl praktiskt arbete och teoretiska moment som färd till och från utbildningsstället. Deltagarna har även rätt till ersättning för sveda och värk, lyte eller annat bestående men som deltagaren ådragit sig.

Vid dödsfall omfattas deltagarna av statens grupplivförsäkring, vilket bl.a. innebär att deltagares anhöriga har möjlighet till ersättning vid dödsfall.

Även arbetsgivarna är skyddade av en förordning som ger arbetsgivaren rätt till ersättning om deltagaren orsakar arbetsgivaren person- eller sakska-
dor.

Som synes kommer deltagarna i ungdomspraktiken att ha ett gott skydd vid skador av allehanda slag. De som på sina håll uttrycker att ungdomarna skulle ha ett undermåligt försäkringsskydd är således ute i "ogjort väder".

Anf. 45 STEN SVENSSON (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka arbetsmarknadsministern även för det här svaret, som är klart och entydigt. Som arbetsmarknadsministern själv antyder i avslutningen på svaret har det ute i landet förekommit en opinionsbildning som är av motsatt innebörd. Den reform som arbetsmarknadsministern tar initiativ till är bra, och det är därför viktigt att den blir framgångsrik och att det är klara besked på de här punkterna. Jag hoppas att också detta, på samma sätt som svaret på min andra fråga, når ut informationsmässigt.

Överläggningen var härmed avslutad.

Svar på frågor

Anf. 46 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Herr talman! Axel Andersson har mot bakgrund av förslaget om nedläggning av I 14 i Gävle frågat mig vilka åtgärder jag föreslår för att förbättra arbetsmarknadssituationen i Gävle med omnejd.

Lisbeth Staaf-Igelström har mot bakgrund av bl.a. förslaget om omlokalisering av I 2 i Karlstad till Kristinehamn frågat mig vilka insatser jag i dag förbereder för att arbetsmarknadssituationen i Karlstad skall förbättras.

Jan Fransson har mot bakgrund av förslaget om nedläggning av F 6 i Karlsborg frågat mig vilka förslag jag har utarbetat för att lösa de problem som regeringens politik ger upphov till i Karlsborgs kommun.

Yvonne Sandberg-Fries har mot bakgrund av bl.a. pågående neddragningar inom försvaret frågat mig vilka förslag jag i dag kan presentera för att förbättra arbetsmarknadssituationen i Karlskrona.

Jag besvarar samtliga frågor i ett sammanhang.

De föreslagna strukturförändringarna inom försvaret beräknas få successiva effekter i minskad sysselsättning fram till år 1994.

Regeringen inriktar sig på att föra en ekonomisk politik som ger låg inflation och lägre räntenivå. Inriktningen skall skapa god tillväxt och investeringsvilja. Arbetsmarknadspolitikerna är en aktiv del i den ekonomiska politiken och anpassas kontinuerligt till det rådande läget på arbetsmarknaden.

Regeringen har i årets budgetproposition, mot bakgrund av den svåra situationen på arbetsmarknaden, föreslagit mycket stora resurser för arbetsmarknadspolitik. Genom den stora satsningen redan i budgetpropositionen har regeringen givit arbetsmarknadsstyrelsen väsentligt bättre planeringsförutsättningar än tidigare. Dessutom bereds olika förslag inom arbetsmarknadspolitikens område inför kompletteringspropositionen, som kommer att tillställas riksdagen i slutet av april.

Det är arbetsmarknadsstyrelsens uppgift att fördela de resurser som anvisas mellan länen med hänsyn till den aktuella arbetsmarknadssituationen. Länsarbetsnämnderna skall i sin tur fördela medlen utifrån lokala behov. Arbetsmarknadsmyndigheterna har att planera och vidta åtgärder för att underlätta omställningen på arbetsmarknaden.

Anf. 47 AXEL ANDERSSON (s):

Herr talman! Jag ber att få tacka arbetsmarknadsministern för svaret på min fråga. Tyvärr innebär svaret inte något besked om vad regeringen har tänkt sig att sätta in för åtgärder i orter som är särskilt drabbade – inte bara av aviserade regementsneddragningar utan också av andra ting, något som tillsammans för Gävle kommun har gjort att arbetslösheten är nära 5 %. I februari gick 2 783 personer enbart i Gävle kommun arbetslösa och dessutom var drygt 2 000 personer i arbetsmarknadspolitiska insatser. Av de här personerna är 700 byggnadsarbetare utan jobb, och det är 28 % av byggarbetarkåren – detta i länshuvudstaden Gävle.

Staten och regeringen är både indirekt och direkt skyldiga till utvecklingen, då inom den statliga sektorn 480 personer redan under det senaste

året har friställts genom den regionalisering som de statliga verken ägnar sig åt och där de nya och färre regionkontoren hamnar någon annanstans.

Eftersom arbetsmarknadsministern inte hade något konkret besked att ge skulle jag vilja höra litet grand om några saker där vi tidigare har lagt fram förslag för arbetsmarknadsministern men som så att säga har gått vår näsa förbi i Gävleborgs län. Det senaste är Folkhälsoinstitutet. Det placerade regeringen i Stockholm, trots att riksdagen tidigare uttalat att när det gäller nya verksamheter som staten engagerat sig i skall i första hand en lokalisering utanför Stockholm undersökas. Dessutom väntar vi fortfarande på besked då det gäller högskolans utbyggnad. En snabb hantering av frågan från regeringens sida skulle väsentligt åtgärda byggarbetslösheten i Gävle och Gävleborgs län.

Min fråga till arbetsmarknadsministern är alltså: Kan Börje Hörnlund ge något konkret besked om funderingar som arbetsmarknadsdepartementet och därmed regeringen har när det gäller en ort som Gävle, som är så hårt drabbad av arbetslöshet?

Anf. 48 LISBETH STAAF-IGELSTRÖM (s):

Herr talman! Jag får tacka arbetsmarknadsministern för det svar som jag erhållit.

Anledningen till att jag ställt den här frågan är naturligtvis att jag är orolig för sysselsättningen och den höga arbetslösheten inom min hemkommun Karlstad. Jag accepterar den föreslagna fusionen mellan I 2 och A 9, beroende på att det är en rationell lösning i en svår besparingssituation. Men verksamhetsmässigt innebär det här förslaget enligt de uppgifter som jag har att antalet yrkesmilitärer kommer att minska från 440 till 360, och samtidigt kommer antalet civilanställda att minska från 340 till 140.

I Värmland kommer vi att drabbas mycket hårt av de föreslagna besparingarna. I praktiken kommer samtliga besparingar att drabba Karlstad, och det ser vi som speciellt allvarligt, eftersom de olika försvarsbeslut som har tagits beträffande försvarsindustrin innebär att alltihopa hamnar just i Karlstads kommun. Sammantaget handlar det om 1 500 tjänster redan, och nu aviseras ytterligare 500 tjänster.

Det är därför jag har ställt frågan, och jag är inte nöjd med svaret, utan jag vill fråga arbetsmarknadsministern om han har något *konkret* besked att ge, som jag kan ta med mig hem till Karlstad.

Anf. 49 JAN FRANSSON (s):

Herr talman! Arbetsmarknadsministern och jag har helt olika försvarspolitiska bedömningar när det gäller flygflottiljen F 6 i Karlsborg. Arbetsmarknadsministern vill lägga ned F 6 – vi socialdemokrater anser att F 6 har en plats i framtidens försvar.

Jag får tacka för svaret, men det är klart att jag är oerhört besviken. Inga konkreta besked – Karlsborg med 8 000 invånare fick inte ens chansen att framföra sina argument, innan beslutet om nedläggning av F 6 togs.

Frågan om konsekvenserna för Karlsborg av nedläggningen av F 6 avfärdas med ett par rader i regeringens försvarspolitiska proposition. Det var en upprörande nonchalans mot karlsborgsborna, när chockbeskedet kom. I ett

brev till Aktionsgruppen Rädda Karlsborg säger arbetsmarknadsministern att han är medveten om att många arbetstillfällen försvinner, och han skall följa utvecklingen noga för den händelse särskilda insatser måste göras.

Jag vill fråga: Tror verkligen arbetsmarknadsministern att en sådan här nedläggning går spårlöst förbi? Också det är en upprörande brist på förståelse för att karlsborgsborna har rätt att få besked nu om vilka åtgärder som behövs för att rädda Karlsborg. Jag vill också fråga Börje Hörnlund om han anser att staten nu har ett socialt ansvar för Karlsborgs framtid som kommun.

Anf. 50 YVONNE SANDBERG-FRIES (s):

Herr talman! Också jag ber att få tacka arbetsmarknadsministern för svaret på min fråga, även om det inte var mycket till svar.

Bakgrunden till att jag har ställt frågan är att problemen på arbetsmarknaden i Karlskrona växer för varje dag som går, och de riskerar att bli dramatiska om inga motåtgärder vidtas.

När regeringen lade fram sitt förslag till försvarspolitik innehöll det beskedet att minst 350 personer, främst civilanställda, kommer att förlora sina jobb. I förra veckan kom besked från Ericsson att 320 anställda skall varslas om uppsägning. Redan tidigare har vi fått besked om att ca 100 personer måste lämna sina jobb hos Landis & Gyr. Åkermans drar sig ur den nybyggda fabriken på Verkö och 75 personer mister jobben. Till detta kommer nedskärningar i kommun och landsting i storleksordningen 1 500 arbetstillfällen, i hög grad orsakade av regeringens neddragningar av statsbidrag till kommuner och landsting. Sammantaget innebär detta att Karlskrona under de närmaste åren kommer att förlora minst 2 000 jobb, Börje Hörnlund.

Börje Hörnlund är ju också ansvarig för regionalpolitiken. Arbetsmarknadspolitiken i all ära – den är bra, och den skall vi arbeta med. Men den är ju inte fullständig; det är inte bara arbetsmarknadspolitiken som kan lösa problemen, utan man måste också ta till de regionalpolitiska instrument som regeringen har till sitt förfogande.

Det finns också konkreta åtgärder att vidta i Karlskrona. Vi hade fått löften från den förra regeringen om att det skulle göras fortsatta regionalpolitiska satsningar i Karlskrona. Det gällde bl.a. omvandlingen av det s.k. Gräsviksområdet. Det hade också tidigare gjorts ett uttalande om att, förutom de två kommuner som är tillfälligt inplacerade i stödområde i Blekinge, de andra kommunerna skulle ges en generös behandling i fråga om lokaliseringstöd. Jag utgår från att så kommer att bli fallet också i fortsättningen.

Anf. 51 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Herr talman! Först och främst tycker jag att det tillhör god sed att man avvaktar riksdagsbeslut och ser vad som händer innan man går in och vidtar konkreta åtgärder.

Jag skall inte föra någon försvarsdebatt, men jag vill påminna de fyra debattörerna om att deras partimotion innehåller 7,3 miljarder mindre under denna femårsperiod. Ser man det ur ren sysselsättningssynpunkt – vilket jag

Prot. 1991/92:93
7 april 1992

Svar på frågor

Svar på frågor

inte tycker att man skall göra när man skall bedöma försvarsfrågorna – är det förslaget ännu jobbigare för den som sitter som arbetsmarknadsminister.

Sedan vill jag beröra Karlsborg. Jag har faktiskt en mycket stor respekt för vad det betyder för Karlsborg om man får behålla sin flygflottilj eller inte. Det är nästan en oförsämmande att påstå att jag inte skulle förstå vad det betyder för en så pass liten arbetsmarknad.

Till Yvonne Sandberg-Fries vill jag säga att det är bra med socialdemokratiska löften, men det hade varit bättre om Socialdemokraterna hade skött ekonomin på ett sådant sätt att vi inte hade ärvt detta sysselsättningsläge och denna ekonomi, dvs. följderna av 80-talets spekulations- och inflationsage-rande. Det är det som vi nu lider av och som vi kommer att få jobba med i flera år framåt innan vi får ordning på läget. Det skulle vara klädsamt om debattören också erkände sådana saker.

Det finns många problem, däribland regionalpolitiska problem, och därför har vi dels anslagit 20 miljarder till AMS, dels för avsikt att komma med nya förslag i slutet av april. Jag lovar att jag kommer att jobba väldigt mycket med de här frågorna.

Anf. 52 AXEL ANDERSSON (s):

Herr talman! Börje Hörnlunds referat av den socialdemokratiska försvarspolitiska motionen är inte riktigt. Vi har också ett påslag på 7,3 miljarder, men våra förslag skiljer sig i fråga om hur beloppet skall användas. Vi lägger i vår motion ytterligare 2,8 miljarder på försvaret, men vi vill under en femårsperiod anslå 4,5 miljarder för särskilda, riktade arbetsmarknads-politiska och andra insatser till de orter som drabbas av nedläggning av rege-menten.

Vi anser också att försvarets organisation måste bantas och antalet rege-menten skäras ned, men till skillnad från regeringen anvisar vi medel som skall komma de här orterna till del, som förutom nedläggning av regementen och garnisoner m.m. ser andra oroande tecken på arbetsmarknaden. I en sådan situation bör en ansvarsfull regering ingripa.

Tyvärr fick jag inget konkret svar av Börje Hörnlund när det gäller Gävle, så jag upprepar min fråga: Planeras några insatser för Gävle kommun i denna situation, Börje Hörnlund? Ja eller nej?

Anf. 53 LISBETH STAAF-IGELSTRÖM (s):

Herr talman! I går hade Karlstad besök av försvarsministern. Jag citerar ur dagens nummer av Värmlands Folkblad – för övrigt en förträfflig tidning:

”Som också sa sig vara medveten om att Karlstad drabbas hårt av nedskär-ningarna vid Swedish Ordnance, flytten av I 2 och den (kanske) kommande personalminskningen på Karolinen.

- Men det är arbetsmarknadsministerns sak, och jag säger ofta till honom att staten ska göra vad den kan för att verkningarna ska bli så små som möj-ligt. Han har betydligt mer pengar än jag, och jag har tillåtit mig säga att jag har svårt att förstå varför man ska lägga ner förband och flytta pengar från försvaret till Ams...

- Fast långsiktig överlevnad för militära förband måste bygga på säkerhets-politiska argument, inte på arbetsmarknadsskäl, sa försvarsministern.”

Det är därför som jag har ställt den här konkreta frågan.

Jag anser inte att arbetsmarknadsministern skall skylla på den förra, socialdemokratiska regeringen och dess ekonomiska politik. Vi har haft en borgerlig regering sedan oktober månad, och det är dags att den tar ansvar för sin ekonomiska politik.

Anf. 54 JAN FRANSSON (s):

Herr talman! Jag förstår att det kan vara jobbigt att vara arbetsmarknadsminister, men Börje Hörnlund har faktiskt ansvaret i regeringen nu. Min fråga var mycket klar: Anser Börje Hörnlund att staten nu har ett socialt ansvar för Karlsborgs kommuns framtid?

Jag är inte övertygad om att Börje Hörnlund är medveten om de ödesdigra följderna för Karlsborg när F 6 läggs ned. Som en direkt följd av nedläggningen skulle vi få en arbetslöshet på 17 %, och arbetslösheten i kommunen skulle bli 20–25 %. Det rör sig om minst 700 arbetstillfällen. Kommunernas intäkter skulle minska drastiskt, osv.

Börje Hörnlunds partikamrat Bengt Kindbom från Skaraborg sade inför 8 000 skaraborgare: Det skulle bli en katastrof om flygflottiljen skulle läggas ned. Delar Börje Hörnlund Bengt Kindboms uppfattning? Uppenbarligen har han inte fått något som helst gehör. Har arbetsmarknadsministern nu förståelse för att karlsborgsborna väntar på konkreta besked om alternativ sysselsättning?

Anf. 55 YVONNE SANDBERG-FRIES (s):

Herr talman! Börje Hörnlund har ibland i kammaren talat sig varm även för sydöstra Sverige – jag hoppas att han kommer ihåg det nu, när han har blivit minister i den nya regeringen. Börje Hörnlund och jag satt båda i den senaste regionalpolitiska kommittén, och en av de viktigaste slutsatserna där var att regionalpolitik måste föras inom alla politikområden, och inte enbart begränsas till lokaliseringstöd, även om det naturligtvis också är viktigt.

Därför skulle jag vilja uppmana Börje Hörnlund att fundera över t.ex. infrastruktursatsningarna, där kommunikationsministerns senaste besked innebär att icke en enda satsning görs i sydöstra Sverige. Det bygger på en gammaldags föreställning om att östra Europa inte existerar. Ni måste nu se till att vägverket, SJ och andra tänker i andra banor och ser att sydöstra Sverige har hamnat i ett helt nytt geografiskt läge, med tanke på vad som händer. Vi har konkreta objekt, t.ex. upprustningen av järnvägen mellan Holmsjö och Nävrägl, en ny färjeterminal i Karlskrona, osv. Fundera över det, Börje Hörnlund!

Anf. 56 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag hemställer att de ärade talarna respekterar att taletiden är slut då den röda lampan lyser.

Anf. 57 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Herr talman! När det gäller Gävle vet jag att utbildningsdepartementet för närvarande tittar mycket noga på högskolefrågan.

Jag tror att vi måste vara sams om en sak – det är egentligen hela riksdagen

sams om –, och det är att jag inte skall sitta och välja ut enstaka vägojekt och dirigera varje krona. Vi ger ramanslag till arbetsmarknadsverket, som fördelar det rättvist efter de bekymmer man har på arbetsmarknaden.

Jag har haft besök från Karlsborg, och jag vet i detalj hur de har det där. Jag har också erbjudit mig att besöka länet, och en dag har fastställts. Jag förutsätter att jag då kommer till Karlsborg.

När det gäller regionalpolitiken är det oerhört viktigt, också i detta mycket besvärliga läge, när det är dåliga siffror i nästan alla kommuner, att man behåller rättvisetänkandet, så att man ser olika svårighetsgrader. Då måste också sydöstra Sverige beaktas.

Anf. 58 AXEL ANDERSSON (s):

Herr talman! Den här lilla öppningen som arbetsmarknadsministern gjorde var ändå glädjande. Jag hoppas att Börje Hörnlund medverkar till att högskolefrågan i Gävle inte hamnar i långbänk. Då tappar vi tempo, inte bara direkt för arbetsmarknaden, utan också på lång sikt för den eftergymnasiala utbildningen, där Gävleborgs län ligger längst ned bland Sveriges län.

Herr talman! Det är bekymmersamt när en länshuvudstad har så hög arbetslöshet och så stora arbetsmarknadspolitiska problem som Gävle har i dag. Vi som kommer från Gävleborg förväntar oss att regeringen lever upp till regeringsdeklarationen, att hela Sverige skall leva, att de insatser som behövs kan sättas in av regeringen, mer kraftfullt än vad som har skett hittills. Jag hoppas att den här lilla debatten har drivit på åtminstone arbetsmarknadsministern så att det kommer att ske saker.

Anf. 59 LISBETH STAAF-IGELSTRÖM (s):

Herr talman! Som jag sade inledningsvis, ställde jag den här frågan på grund av att jag var orolig för sysselsättningen i min hemkommun Karlstad. Som residensstad har Karlstad den högsta arbetslösheten bland jämförbara städer. Utifrån det som jag har framfört och de olika förslag som vi har lagt fram i motioner här i riksdagen, hoppas jag att den borgerliga regeringen vidtar kraftfulla åtgärder, så att vi kan fortsätta att ha en bra tillvaro hemma i Karlstad.

Anf. 60 JAN FRANSSON (s):

Herr talman! Arbetsmarknadsministerns kamrat på försvarsdepartementet vägrade att ta emot Karlsborgs kommun innan beslutet togs. Det är märkligt att Börje Hörnlund inte kan ge ett rakt svar, ett ja, på min fråga: Anser Börje Hörnlund att staten nu har ett socialt ansvar för Karlsborgs framtid?

Herr talman! Jag beklagar naturligtvis på karlsborgsbarnas vägnar att vi har en regering och en arbetsmarknadsminister som kan fatta ett beslut som är förödande för ett samhälle, utan att ge ett enda konkret besked till de människor som nu direkt drabbas av regeringens beslut. Det är ynkligt, herr minister.

Anf. 61 YVONNE SANDBERG-FRIES (s):

Prot. 1991/92:93

7 april 1992

Herr talman! Jag tar fasta på vad Börje Hörnlund sade om att sydöstra Sverige också kommer att beaktas. Jag hoppas att det skall leda till konkreta åtgärder från regeringens sida, därför att några sådana har vi ännu icke sett skymten av i den landsändan. Snarare har vi blivit förbigångna med en förödande tystnad och ett ointresse av den nya regeringen.

Svar på frågor

Vi har många angelägna projekt som faller väl in i ett långsiktigt perspektiv, när det handlar om t.ex. kommunikationer. Vi har exempel på lokaliseringar som kan göras och som regeringen kan fatta beslut om snabbare än vad arbetsmarknadsministern anar, om bara viljan finns. Jag tänker t.ex. på underhållsavdelningen vid försvarets materielverk, som nu ingår i ett förslag som riksdagen skall ta ställning till. Om Börje Hörnlund talade med sina kamrater i försvarsutskottet kunde vi kanske få ett resultat på den punkten.

Jag konstaterar att det är bra med socialdemokratiska löften, därför att de hålls. Jag hoppas att det löfte som Börje Hörnlund gav också kommer att hållas.

Anf. 62 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Herr talman! Till Axel Andersson vill jag kort säga att jag vet att Gävleborg är ett län som har det mycket bekymmersamt, och det kommer nästan högst upp, eller högst upp, när det gäller att återskapa en robust och bred arbetsmarknad.

När det gäller Karlsborg kommer jag, när ett riksdagsbeslut föreligger, att skicka ut en skrivelse till länsarbetsnämnderna i de berörda länen, som tyvärr drabbas av neddragningarna, så att det kommer fram ett lokalt material som man kan arbeta utifrån. Det är alltid lokalt som man kan göra mest i samarbete.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på fråga 1991/92:626 om reglerna om ersättning från A-kassan

Anf. 63 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Herr talman! Sten Andersson i Malmö har frågat mig vilka åtgärder jag tänker vidta för att förhindra att anställda blir utan arbetslöshetsersättning i situationer när de är registrerade som delägare i ett handelsbolag.

De nuvarande reglerna innebär att ersättning kan utgå till den arbetslöse som före arbetslöshetens inträde har kombinerat en heltidsanställning med ett engagemang i en rörelse. En förutsättning för detta är emellertid att rörelsen inte utvidgas under arbetslösheten och förhindrar den enskilde från att anta erbjudet lämpligt arbete. Förhållandet är något annorlunda när den arbetslöse kombinerat en deltidsanställning med ett engagemang i en rörelse. I dessa fall kan ersättning utgå om verksamheten och inkomsterna i rörelsen är begränsade och om rörelsen inte utvidgas efter arbetslöshetens inträde.

Dagens regelverk tillåter således att en anställning kombineras med ett engagemang i en rörelse. En bedömning görs emellertid i varje enskilt fall.

Jag vill även framhålla att regeringen nyligen tillsatt en särskild utredare med uppdrag att utforma förslag till en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring. Uppdraget innebär att en total översyn skall göras av arbetslöshetsförsäkringens nuvarande regler. I detta sammanhang kommer det av Sten Andersson upptagna problemet att noga analyseras och behandlas.

Anf. 64 STEN ANDERSSON i Malmö (m):

Herr talman! Jag tackar för svaret på min fråga.

Bakgrunden till frågan är att några personer har blivit nekade A-kasseersättning på grund av att de har ägt en femtiondedel av en travhäst i ett handelsbolag. De har ibland fått beskedet ja, ibland nej, och ibland beskedet att de inte skall tala om att de är delägare i ett handelsbolag, eftersom de i så fall kan få ersättning. Jag tycker att det är en situation som icke är tillfredsställande.

Enligt statsrådet skall dessa frågor tas upp i en utredning, och det är positivt. Men, herr talman, jag skulle ändå vilja ställa en del frågor när det gäller statsrådets tolkning av uttrycket "engagemang i en rörelse".

Jag kan t.ex. ha ett 40-timmarsarbete och betala full avgift till A-kassan. Som en fritidssysselsättning äger jag en del av en travhäst. Men vad har det att göra med min A-kassa? Under en period av eventuell arbetslöshet kan jag sedan trappa upp engagemanget. Jag får ersättning ur A-kassa och har en del pengar på banken och köper en del till i travhästen. Är det att trappa upp engagemanget?

Jag tror att statsrådet har missuppfattat vilka insatser man gör som delägare i t.ex. ett handelsbolag som äger ett antal travhästar. Det är endast fråga om en fritids- och hobbyssysla.

Anf. 65 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Herr talman! Sten Andersson i Malmö vet att jag som statsråd inte kan gå in på enskilda fall.

Men om man äger 2 % av en travhäst och det uppstår bekymmer av den anledningen, har jag en stark känsla av att det är *mycket* viktigt att se över reglerna för att driva en rörelse vid sidan om en anställning och sedan få ut ersättning från arbetslöshetskassa.

Anf. 66 STEN ANDERSSON i Malmö (m):

Herr talman! Jag hoppas att statsrådet förstår vad denna fråga handlar om egentligen. Det handlar om människor som arbetar 40 timmar i veckan och på sin fritid är delägare i t.ex. en travhäst. Vid en deltidsanställning kanske de utökar engagemanget. Vad innebär ett utökat engagemang? De får fortfarande endast halv ersättning från A-kassan. De har kanske pengar på banken så att de kan köpa en andel till i hästen. Skall det negativt få påverka ersättningen från A-kassan som man själv har betalat in pengar till?

Anf. 67 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Herr talman! Uppriktigt sagt tycker jag, att om man har råkat ut för det Sten Andersson i Malmö har talat om bör man omedelbart ta kontakt med

den länsarbetsnämnd man tillhör för att diskutera igenom fallet. Är det som Sten Andersson säger, är det inte bra.

Prot. 1991/92:93
7 april 1992

Anf. 68 STEN ANDERSSON i Malmö (m):
Herr talman! Jag tackar för svaret.

Svar på frågor

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Svar på fråga 1991/92:639 om kvinnorna och frågor om miljö och utveckling

Anf. 69 Statsrådet GÖREL THURDIN (c):

Herr talman! Inga-Britt Johansson har med anledning av ett pressmeddelande från miljö- och naturresursdepartmentet frågat mig på vilket sätt jag anser att kvinnor deltar i utformningen av den viktiga framtidsfråga som forskning kring miljön och naturresurser utgör.

Arbetet i regeringen är så fördelat att allmänna frågor om forskning handläggs av utbildningsdepartmentet. Jag kommer därför att besvara frågan utifrån det pressmeddelande som citeras.

Vid en konferens om Kvinnor-Miljö-Utveckling den 14 mars sade jag följande: "Kvinnor skall vara med och diskutera och besluta om frågor som gäller miljö och utveckling. Dessa är våra framtidsfrågor! Miljöproblemen kan inte lösas utan samarbete mellan alla aktörer i samhället. Det gäller att samarbeta på alla nivåer."

Som mark- och planminister vill jag på alla sätt stimulera och uppmana kvinnor att delta i samhällsplaneringen. Det kan t.ex. gälla lokalt i utformningen av detaljplaner och översiktsplaner i kommunerna, som har stor betydelse för vår miljö. Vi vet att det norska miljödepartementet driver ett antal spännande projekt för att göra kvinnor mer delaktiga i den fysiska planeringen, vilket också lyckats. Vi får naturligtvis bygga vidare på sådana projekt här i Sverige.

Ett viktigt forum där forskning kring miljön och naturresurser tas upp är miljövårdsberedningen, där jag själv är vice ordförande. Bland miljövårdsberedningens övriga ledamöter återfinns fyra mycket kompetenta kvinnor. I miljövårdsberedningen pågår projekt bl.a. om livsstil, miljö och kretsloppstänkandet. Fredagen den 10 april hålls ett seminarium om bioteknikens miljöeffekter. I detta medverkar sex kvinnor och sju män.

I styrelsen för statens institut för byggnadsforskning, där miljö- och hälsoaspekter är viktiga, finns fyra kvinnor och sex män. I naturvårdsverkets forskningsnämnd finns tre kvinnor och åtta män.

Jag vill självklart att fler kvinnor skall bli engagerade i forskning och planering kring miljö- och naturresursfrågor. Utbildningsminister Per Unckel har tillsatt en arbetsgrupp för jämställdhet i högskolan. Bland uppgifterna ingår att uppmärksamma frågan om rekrytering av kvinnor till forskarutbildning. I gruppens direktiv finns angivet att resultatet skall ligga till grund för arbetet med 1993 års proposition i syfte att förbättra jämställdheten inom

högskolan. Det innebär att gruppens synpunkter är viktiga i utarbetandet av 1993 års proposition om utbildning och forskning.

Anf. 70 INGA-BRITT JOHANSSON (s):

Herr talman! Jag ber att få tacka för svaret.

Jag måste erkänna att jag har litet svårt att tolka svaret. Som mark- och planministern mycket riktigt säger kan inte miljöproblemen lösas utan ett samarbete mellan alla aktörer i samhället och på alla nivåer. Sedan räknar statsrådet upp ett antal områden där kvinnor medverkar. De kvalificerade kvinnorna finns. Men på en nivå, nämligen i forskningsberedningen, där utbildningsdepartementet tillsätter ledamöterna, är det dåligt. Om vi talar om alla nivåer, måste väl även den nivån vara inräknad. Eller menar Görel Thurdin att samarbete i sådana frågor inte sker på den nivån?

Min fråga var inte någon allmän forskningsfråga. Jag frågade om kvinnors möjlighet att se till att miljöfrågorna tas med i den kommande forskningspropositionen. Det är det arbetet forskningsberedningen skall göra.

Avser ministern att ta upp några diskussioner med Per Unckel om att få med dessa frågor i forskningsberedningen? Annars ser jag en stor risk för att miljöfrågorna inte kommer med i nästa forskningsproposition.

Anf. 71 Statsrådet GÖREL THURDIN (c):

Herr talman! Jag har tittat på vilka ledamöter som ingår i regeringens forskningsberedning och funnit att det är fem kvinnor och 22 män. Inga-Britt Johansson har bara funnit fyra kvinnor, men det är illa nog som det är.

Men den här situationen beror i hög grad på den stora mansdominansen i själva forskarvärlden. Jag har själv suttit i forskningsrådsnämndens styrelse. Det fanns inte precis någon stor mängd kvinnor där. För att kunna utnämna fler kvinnor måste det finnas ett större underlag. Därför måste vi börja från grunden och få fler kvinnor att välja forskarkarriären.

Jag har från nätverk för kvinnliga forskare fått veta hur jobbigt de har det i forskarvärlden. Särskilt mycket har inte gjorts åt den situationen tidigare. Något måste naturligtvis göras. Det finns en jämställdhetsminister, nämligen Birgit Friggebo, som arbetar med dessa ärenden.

Regeringen diskuterar frågorna när det gäller forskningsområdet. Vi är åtta kvinnliga statsråd som är oerhört intresserade av både att påverka forskningspropositionen och att få kvinnor att delta så mycket som det över huvud taget går.

Anf. 72 INGA-BRITT JOHANSSON (s):

Herr talman! Det är exakt samma argument som används i alla de mansdominerade församlingar som har tillsatts i regeringen under den senaste tiden. Med åtta kvinnor i regeringen borde det finnas litet genomslag.

Görel Thurdin har själv räknat upp alla de ställen där kvalificerade kvinnor finns som skulle kunna delta i det här arbetet. Jag kan nämna en på rak arm: Eva Selin, som är Görel Thurdins partikamrat, vid universitetet i Göteborg. Hon skulle platsa alldeles utmärkt i en sådan här församling.

Det allra allvarligaste är kanske ändå inte att det är så få kvinnor, utan det

faktum att miljöfrågorna egentligen inte alls finns med i forskningsberedningen.

Prot. 1991/92:93
7 april 1992

Svar på frågor

Anf. 73 Statsrådet GÖREL THURDIN (c):

Herr talman! Om Inga-Britt Johansson vill gå närmare in på frågan om forskningsberedningen och diskutera dess arbete, måste hon ställa frågan till Per Unckel. Jag vet bara att vi har diskuterat dessa frågor i regeringen och att vi tar oerhört allvarligt på detta att det måste till fler kvinnor över huvud taget i sådana sammanhang. Det är inte alltid så lätt. Det finns naturligtvis duktiga kvinnor, t.ex. Eva Selin som Inga-Britt Johansson nämnde.

Jag är också medveten om att det i forskarvärlden inte finns så många kvinnor som män, och kvinnorna arbetar ofta på sämre villkor än männen. Det är viktiga frågor som man naturligtvis kommer att titta på i t.ex. den kommitté som nu är tillsatt. Per Unckel har observerat problematiken och tänker i arbetsgruppen ta itu med den.

Anf. 74 INGA-BRITT JOHANSSON (s):

Herr talman! Per Unckel har alltså observerat problematiken. Så tillsätter man en arbetsgrupp för jämställdhet i högskolan. Det enklaste sättet att gömma undan frågorna är att tillsätta en arbetsgrupp. Det är en teknik som många använder, inte bara Per Unckel, i sådana här frågor. Jag hoppas att det finns några kvinnor i den arbetsgruppen.

Fortfarande vill jag ha svar på frågan om Görel Thurdin, kanske tillsammans med Olof Johansson, tänker fortsätta diskussionen med Per Unckel för att få in kvinnor och miljöfrågor i forskningsberedningen, eller om man tänker finna sig i att dessa frågor är borta inför den forskning som enligt propositionen kommer att gälla ett antal år framåt.

Anf. 75 Statsrådet GÖREL THURDIN (c):

Herr talman! Det är inte utbildningsdepartementet ensamt som arbetar fram en omfattande forskningsproposition, utan forskning pågår på alla politikområden. Därför kommer miljö- och naturresursdepartementet att vara oerhört aktivt för att få in i forskningspropositionen så mycket som möjligt på vårt område. Det pågår mycket forskning på miljöområdet. Naturvårdsverket har hand om forskning. Vi har en miljövårdsberedning som ju är tänkt att vara en spjutspets där det ingår många forskare. Den leds av en kvinna. Hon är mycket intresserad av att få kvinnor att delta. Själv strider jag hela tiden för att kvinnor på olika sätt skall vara med. Därför har jag också tagit initiativ till en Europarådskonferens om kvinnors delaktighet på miljöområdet för att bygga det uthålliga samhället.

Anf. 76 INGA-BRITT JOHANSSON (s):

Herr talman! Då kan vi alltså konstatera att när det gäller miljövårdsberedning, naturvårdsverk och internationella konferenser är det okej att kvinnor är med, men inte när det gäller att få in kvinnor i regeringens forskningsberedning.

Anf. 77 Statsrådet GÖREL THURDIN (c):
Herr talman! Det var Inga-Britt Johanssons tolkning, inte min.

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Svar på fråga 1991/92:623 om livsmedelslagstiftningens konkurrenshämmande effekter

Anf. 78 Jordbruksminister KARL ERIK OLSSON (c):

Herr talman! Jan Backman har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att livsmedelslagstiftningen inte skall få konkurrenshämmande effekter. Frågan ställs mot bakgrund av de begränsningar som finns vad gäller tillsättning av vitaminer m.m. i livsmedel.

Det grundläggande syftet med vår livsmedelslagstiftning är att se till att konsumenterna skyddas mot hälsorisker och oredliga förfaranden. Enligt 2 § i livsmedelsverkets kungörelse (SLV FS 1983:2) med föreskrifter om berikningsmedel i livsmedel fordras tillstånd för att berika livsmedel eller importera berikat livsmedel. En förutsättning för att ett berikningstillstånd skall beviljas är att produkten redan utan berikning kan anses vara värdefull från näringssynpunkt samt att produkten är en naturlig bärare av vitaminerna i fråga. Berikning bör tillgripas om en naturlig halt av näringsämnen gått förlorad under tillverkningen, t.ex. beträffande lättmjölk, mjöl som förlorar näringsämnen under siktningsprocessen eller om andra starka skäl från näringssynpunkt talar för en berikning, t.ex. beträffande barnmat. Kravet att berikningen skall kunna motiveras från näringssynpunkt är en fråga om redlighet.

Produkter med högt sockerinnehåll utan annat näringsvärde än tillförsel av energi, t.ex. chokladdryck, är exempel på produkter där en berikning inte kan motiveras. Hela Norden tillämpar i stort samma bestämmelser som vi. Rättsområdet är inte harmoniserat i EG. Diskussion har förts om ett direktiv på området, men enighet har hittills inte kunnat nås om innehållet i ett sådant regelverk.

Svaret på Jan Backmans fråga är alltså att de regler som vi har om berikning av livsmedel har tillkommit för att dels hindra att i livsmedel tillsätts hälsofarliga vitaminer m.m., dels se till att produkter som i sig själva inte är näringsriktiga genom berikning uppfattas som nyttiga. Givetvis skall vi inte ha regler som i onödan hämmar konkurrensen. Vi måste därför noga pröva varje regel som kan få sådana effekter. Dessa generella regler har gällt under lång tid och torde därför vara allmänt kända inom livsmedelsbranschen. Några skäl för att nu införa nya principer rörande berikning av livsmedel finns inte enligt min mening.

Anf. 79 JAN BACKMAN (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka jordbruksministern för svaret. Den produkt som har skapat en viss uppståndelse är alltså O'Boy-motsvarigheten Suchard Express som innehåller B1-, B2-, B6- och E-vitaminer. Den produceras årligen i 200 000 ton i Europa. Den svenska konsumenten kan i varje

fall tidvis köpa den på vissa färjor mellan Sverige och Danmark, och den finns tillgänglig i danska butiker. Svenska läkare har konstaterat att den inte är skadlig att dricka.

Den bestämmelse som jordbruksministern åberopar har sin grund i vitaminiseringsförordningen från 1941. Jordbruksministern räknar upp vissa produkter som den äger tillämplighet på. Det finns vissa undantag.

Det är fortfarande så att i de EG-regler som vi strävar att harmonisera oss till finns inga motsvarande förbud. Man talar om skydd för beteckningar. Chokladmjölk ingår inte bland dem. Man talar också om krav på innehållsdeklaration. Jag menar att grundprincipen borde vara att konsumenten själv, med hjälp av en tydlig och begriplig innehållsdeklaration, skall kunna välja den produkt som motsvarar hennes eller hans behov. Det är också andemeningen i EG-reglerna. På så sätt skulle vi kunna avstå från att behålla sådana regler som försvårar konkurrensen. Enligt uppgift har SPK funderat på att kräva att försäljningsförbudet skall hävas för att få lägre priser. Jag tror att de svenska konsumenterna nu är så mogna, inte minst genom svenska konsumentjournalisters insatser, att vi kan klara av att skilja mellan nyttiga och onyttiga produkter.

Anf. 80 Jordbruksminister KARL ERIK OLSSON (c):

Herr talman! Som jag sade i mitt svar är det naturligtvis så – där är jag överens med Jan Backman – att vi inte skall ha några regler som i onödan hämmar konkurrensen. Det är också självklart att man skall se över systemet om det kan anses påkallat. Samtidigt vill jag påpeka att här har man alltså tillsatt vitaminer i en produkt som i sig själv inte kan anses vara särskilt värdefull ur näringssynpunkt. Då kan tillsättandet av vitaminer ge ett sken av att den här produkten skulle vara särskilt nyttig. Det strider enligt det regelsystem som vi har mot kravet på redlighet. Det är huvudorsaken till att man inte tillåter denna produkt.

Anf. 81 JAN BACKMAN (m):

Herr talman! Effekten blir bara den att man fortsätter att köpa O'Boy eller motsvarande produkter som är lika onyttiga men som saknar dessa vitaminer och har ett högre pris. Då har konsumentintresset inte tillgodosetts vad avser möjligheten att välja en vara som är billigare. Frågan är i så fall om man skall reglera de reklaminsatser som skall göras kring vitaminiseringen. Så tror jag att det är möjligt att angripa problemet.

Anf. 82 Jordbruksminister KARL ERIK OLSSON (c):

Herr talman! Det är viktigt att konstatera att det är ingenting som förhindrar t.ex. Suchard att låta bli att vitaminisera den här produkten. I så fall skulle det sannolikt inte möta något hinder att ta in den.

Anf. 83 JAN BACKMAN (m):

Herr talman! Den möjligheten tror jag inte är prövad.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 1991/92:93

7 april 1992

Svar på frågor

Svar på frågor

Anf. 84 Jordbruksminister KARL ERIK OLSSON (c):

Herr talman! John Andersson har frågat mig om jag är beredd att anslå särskilda medel för forskning och undersökning kring den älgjukdom som uppträder i västra Sverige.

Regeringen ställer medel ur jaktvårds- och viltskaderegleringsfonderna till naturvårdsverkets förfogande för viltforskning. Verkets forskningsnämnd beslutar om användningen av medlen efter särskilda ansökningar.

Bl.a. för att möjliggöra studier av de särskilda älgproblemen i Älvsborgs län ökades anslagen för viltforskning innevarande budgetår med drygt 800 000 kr. För detta budgetår har regeringen därför ställt totalt 3,5 milj. kr. till naturvårdsverkets förfogande för älgforskningen.

Naturvårdsverket har i sin begäran om medel för viltforskningen för nästa budgetår yrkat 1 milj. kr. i extra anslag bl.a. för att bedriva forskning om den s.k. Älvsborgssjukan hos älg.

Naturvårdsverkets ansökan bereds för närvarande i jordbruksdepartementet. Jag kan därför inte i dag meddela hur mycket pengar som kommer att avsättas till viltforskning. Älvsborgssjukan är emellertid av så allvarlig art att närmare studier av den enligt min mening bör prioriteras även nästa budgetår.

Avslutningsvis vill jag nämna att statens veterinärmedicinska anstalt, SVA, har en viktig roll när det gäller att kartlägga orsakerna till Älvsborgssjukan. SVA disponerar drygt 1,5 milj. kr. ur jaktvårdsfonden för sin viltverksamhet. Hur stort belopp som skall avsättas för viltverksamheten nästa budgetår är ännu inte beslutat.

Anf. 85 JOHN ANDERSSON (v):

Herr talman! Jag får tacka jordbruksministern för svaret på min fråga. Jag vill tillägga att svaret andas en positiv syn på att sätta in resurser på det här området. Jag tror det är väldigt viktigt av flera skäl att samhället gör det. Denna sjukdom kallas Älvsborgssjukan, men nu börjar man hitta döda älgar även i övriga delar av landet.

Det är en kuslig framtidsvy om sjukdomen börjar sprida sig och världens förnämsta älgstam slås ut. Om det är en miljöfaktor som förorsakat det hela, är det ett mycket större problem. Då är det ett samhällsproblem i allra högsta grad. Då är det befogat att staten på ett kraftfullt sätt går in med pengar till forskning. Det är också ett sätt att uppmuntra alla dem som samlar in pengar. Jag har fått meddelade om att man genom frivilliga insamlingar fått in 200 000 kr. till en fond för att satsas på forskning.

Det är ett samhällsintresse att man går in på olika sätt för att vi skall få reda på vad sjukdomen beror på. Skulle det vara ett miljöproblem, då kan nästa steg vara att den övergår till tamboskapen, och varför inte till människan. Man famlar i mörkret i det här fallet. Man vet inte vad det är för sjukdom som älgstammen har fått.

Jag vill än en gång tacka för det positiva svaret. Jag utgår från att de resurser som behövs kommer att sättas in för att få klarhet i det hela.

Anf. 86 Jordbruksminister KARL ERIK OLSSON (c):

Herr talman! Jag tror att John Andersson och jag är ganska överens om allvaret i den här frågan. Utan att förstå detaljerna har jag tagit del av artiklar där man aktualiserar just det John Andersson tar upp, nämligen möjligheten att miljöförändringar och försurning skulle minska tillgängligheten till vissa metaller och vitaminer i födointaget hos älgarna. Det är väldigt angeläget att få reda på hur det förhåller sig, så att vi kan sätta in de rätta åtgärderna.

Storskaliga miljöförändringar kan naturligtvis befaras ha allvarliga effekter på flora och fauna. Vi vet att det är så i många fall. Vi har kanske inte trott att det skulle drabba så stora djur som älgar och rådjur, medan vi har varit medvetna om att det har drabbat exempelvis småfåglar och andra mindre djur under lång tid.

Anf. 87 JOHN ANDERSSON (v):

Herr talman! Jag skall bara tillägga att när det gäller älgdöden känner man till i dag att ca 550 älgar har dött. Redan det är en hög siffra. Skulle vi få spridningseffekter över hela landet, kan man tala om en katastrof.

Överläggningen var härmed avslutad.

17 § Svar på fråga 1991/92:631 om svenskt fiske i Östersjön

Anf. 88 Jordbruksminister KARL ERIK OLSSON (c):

Herr talman! Christer Skoog har frågat vilka åtgärder jag ämnar vidta för att möjliggöra ett svenskt fiske även fortsättningsvis i Östersjön.

Bakgrunden till den nuvarande bekymmersamma situationen för fisket i Östersjön är den kraftigt reducerade tillåtna fångstmängden för torsk i detta område under innevarande år. Den är i sin tur en följd av den rådande mycket allvarliga beståndssituationen. Beståndet av sill/strömming är däremot gott, varför en kombination med eller övergång till detta fiske är möjlig. För att förbättra lönsamheten i detta fiske bemyndigade regeringen den 26 mars i år fiskeriverket att använda ytterligare 2 milj.kr. för prisstöd till sillfisket i Östersjön. Av betydelse är också fisket efter lax. Sverige förfogar under innevarande år över en zon-TAC på 1 150 ton.

I förra veckan lämnade regeringen en proposition till riksdagen om prisregleringen på fisk för nästa budgetår. Förslagen i propositionen präglas av de internationella överenskommelser som har träffats i syfte att liberalisera handeln på bl.a. fiskets område. Således har EFTA redan år 1990 träffat en överenskommelse om frihandel med fisk och fiskprodukter. Det mellan EFTA och EG träffade EES-avtalet berör fisket och innebär bl.a. en förbättrad råvaruförsörjning för beredningsindustrin. Vidare har Sverige ansökt om medlemskap i EG. Mot denna bakgrund föreslår regeringen en rad offensiva åtgärder för att möta den ökade internationella konkurrensen. Till stöd för yrkesfisket på Ostkusten satsas inom ramen för prisregleringen 5 milj.kr., dvs. lika mycket som för innevarande år. Vidare satsas 5 milj.kr. för investeringar som syftar till att höja kvaliteten på fisken vid hanteringen från

Prot. 1991/92:93

7 april 1992

Svar på frågor

fångst till mottagare. För att stärka bestånden av bl.a. torsk i Östersjön satsas närmare 10 milj.kr. på utsättningar av fisk. I syfte att öka avsättningen av sill/strömming, som ju är av intresse både för fisket och för beredningsindustrin, satsas 2 milj.kr. till produktutveckling.

När det gäller åtgärder för det svenska fisket är det i första hand fiskeriverket som skall agera och, om så behövs, anmäla till regeringen vad man anser bör göras. Fiskeriverket har, enligt vad jag har inhämtat, för avsikt att föreslå regeringen bl.a. att amorteringstiden förlängs för de företag som har fiskerilån och som i dag har ekonomiska problem. När skrivelsen har kommit in till regeringen kommer den att behandlas i vanlig ordning.

Fiskeriverket har nyligen genomfört undersökningar i Västerhavet och i Östersjön som har gett viss positiv information om beståndsutvecklingen av torsk i Skagerrak och i Bornholmsdjupet i Östersjön, vilket skulle kunna ge utslag i fisket fr.o.m. hösten 1993. Mot den bakgrunden finns det även i fortsättningen goda förutsättningar för svenskt fiske i Östersjön. De offensiva åtgärder som regeringen har föreslagit kommer att bidra till att överbygga de nuvarande problemen som förhoppningsvis är av övergående natur.

Anf. 89 CHRISTER SKOOG (s):

Herr talman! Jag vill tacka jordbruksministern för svaret på min fråga.

Det svenska yrkesfisket har i dag en stor betydelse i vårt samhälle, vilket kanske inte riktigt märks i den politiska debatten på det sätt som jag skulle önska. När man räknar antalet fiskare, brukar man räkna just bara dem som sysslar med fiske ombord på varje fiskefartyg, men det finns en gammal tumregel som säger att utöver detta antal är det minst sex-sju personer som har sysselsättning på land till följd av fisket.

Fisket har en stor betydelse, inte minst i den landsända som jag kommer ifrån, nämligen i Blekinge län. En av anledningarna till min fråga var att jag var med på ett möte i Nordersunds hembygdsgård söndagen den 29 mars. Där framförde representater från yrkesfisket med stor oro olika synpunkter på situationen för det svenska fisket i dag. De åtgärder som måste till måste sättas in väldigt snabbt. Jag är medveten om att fiskeriverket inom ramen för författningen, har vissa möjligheter – dock inte alla de möjligheter som vore önskvärt. Jag vill därför fråga: Anser jordbruksministern att det är tillräckligt med de åtgärder som han redogör för i sitt svar till mig, eller behövs det ytterligare åtgärder?

I en motion har jag m.fl. föreslagit att biståndspengar skulle kunna användas så, att det svenska fisket och fiskeberedningsindustrin kunde hjälpa till att landa fisk i S:t Petersburgsområdet och därmed se till att människorna där fick mat.

Anf. 90 Jordbruksminister KARL ERIK OLSSON (c):

Herr talman! Jag vill gärna instämma i det som Christer Skoog sade om yrkesfiskets betydelse, inte minst i den landsända som både Christer Skoog och jag kommer ifrån – även om det inte rör sig om samma län, kommer jag ändå från grannlänet.

Efter ett möte ganska nyligen med yrkesfiskare har också jag blivit medveten om att det finns en stor oro bland dem. Den grundläggande oron kom-

mer sig egentligen av tillgången på fisk – bl.a. har torskbeståndet gått ned. Det är vår förhoppning att detta kan rättas till genom inflöde av mer saltvatten i Östersjön och genom att man kan komma till rätta med en del av de miljöproblem som säkert också är en bidragande orsak till nedgången i beståndet. Här har vi alla ett ansvar som vi alla måste försöka hjälpas åt ta.

En annan fråga är naturligtvis den liberalisering på fiskets område som är på gång. Vi har att möta en situation med ökad konkurrens och avveckling av den gamla regleringen. Mot denna bakgrund har regeringen föreslagit mindre pengar till prisreglering och mer pengar till offensivt stöd för att stärka det svenska yrkesfiskets konkurrenskraft.

När det gäller den konkreta frågan om att utnyttja andra typer av medel, ser jag för närvarande inte någon möjlighet att göra en direkt koppling. Samtidigt är det angeläget att fisket får de medel som är möjliga att få fram och som kan vara till hjälp i det här sammanhanget. Jag vill understryka att vi på departementet på ett positivt sätt kommer att hantera det som informellt har diskuterats med fiskeriverket om förlängningen av amorteringstiden på fiskerilånen, om vi får den aktuella skrivelsen från fiskeriverket.

Anf. 91 CHRISTER SKOOG (s):

Herr talman! Jag delar jordbruksministerns uppfattning i vad gäller orsaken till det minskade fisket, dvs. bristen på saltvatten i Östersjön. Tyvärr råder varken jag eller jordbruksministern över detta, utan det är det högre makter som gör.

Under tiden som man väntar på saltinflödet till Östersjön måste det till åtgärder, åtminstone enligt fiskarna själva. Eftersom den enda plats i Östersjön som torsken kan leka och fortplanta sig på är Bornholmsdjupet, krävs det internationella överenskommelser och en fredning, samtidigt som det krävs ett ekonomiskt stöd till fisket. Är jordbruksministern beredd att inom överskådlig framtid lägga fram ett sådant förslag?

Anf. 92 Jordbruksminister KARL ERIK OLSSON (c):

Herr talman! Jag kan inte riktigt hålla med om att vi inte skulle kunna påverka situationen när det gäller vattnet i Östersjön. Det är visserligen en fråga om inflöde, men det handlar också om näringstillståndet i vattnet, och det är denna kombination som gör att det blir bekymmer. Där finns det möjligheter att påverka. Vi skall naturligtvis också se till att vi inte agerar på ett sådant sätt att inflödet till Östersjön försämras – det är ju sådana diskussioner på gång, t.ex. i samband med Öresundsbroarna.

På den konkreta frågan om tillräckliga åtgärder vill jag svara att regeringens uppfattning är att förslagen i propositionen kombinerade med vad jag här har sagt om fiskerilånen bör kunna tillgodose de krav som yrkesfisket ställer.

Anf. 93 CHRISTER SKOOG (s):

Herr talman! Vid det möte i Nordersund som jag tidigare åberopade framfördes krav på omedelbara åtgärder och på en internationell överenskommelse om fredning av torsk under vissa tider kombinerat med ett räntestöd, så att fisket och fiskerieringen skall kunna klara sig. Kan jordbruksministern

i dag säga till de fiskare ute i vårt land som lyssnar till detta att han är beredd att vidta dessa snabba åtgärder och bevilja räntestödet, så att de klarar att övervintra och möta den framtid då torsken kommer tillbaka igen?

Anf. 94 Jordbruksminister KARL ERIK OLSSON (c):

Herr talman! Frågorna kring lånesidan har jag redan berört. Som jag tidigare sade är jag beredd att pröva frågan positivt när den kommer till departementet, vilket jag utgår ifrån sker snabbt. Vi skall då också behandla frågan mycket snabbt.

När det gäller internationella överenskommelser om fredning av torsken, är det en sak som diskuteras vid internationella förhandlingar och som vi själva naturligtvis inte har något fullständigt inflytande över.

Anf. 95 CHRISTER SKOOG (s):

Herr talman! Det är givetvis bra att man kan bevilja en viss förlängning av fiskerilånens amorteringstid, men det räcker inte, åtminstone inte enligt de fiskare som i dag varit tvugna att lägga sina fartyg vid kajen. I Nordersund går många fiskare nu på land utan att ha någonting att göra. Därför behövs det, jordbruksministern, kraftfulla åtgärder, åtgärder utöver dem som ryms inom fiskeriverkets regler.

Överläggningen var härmed avslutad.

18 § Svar på fråga 1991/92:648 om en från partsintressen oberoende kontroll av livsmedel

Anf. 96 Jordbruksminister KARL ERIK OLSSON (c):

Herr talman! Lennart Fridén har frågat mig vad jag avser vidta för åtgärder för att skapa en från partsintressen oberoende myndighetsutövning på livsmedelsområdet. Frågan är föranledd av att det tidigare kommunala laboratoriet i Göteborg som svarat för kontroll av importerade livsmedel sedan den 1 oktober 1991 drivs av ett enskilt aktiebolag.

Enligt 28 § livsmedelslagen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om undersökning och annan kontroll som behövs för att lagen skall följas. Med stöd av denna bestämmelse har regeringen i livsmedelsförordningen överlämnat åt statens livsmedelsverk att godkänna laboratorier för undersökning av livsmedel och att meddela föreskrifter om godkännandet.

För de laboratorier som utför kontroll enligt livsmedelslagen finns inte något krav på offentligt ägande eller inflytande. I stället godkänner livsmedelsverket verksamheten genom att verket godkänner personal, kontrollerar att lokaler och utrustning har en betryggande standard samt att förhållandena i övrigt vid laboratoriet är sådana att verksamheten kan antas komma att bedrivas på ett sakkunnigt, objektivet och även i övrigt lämpligt sätt. Vidare har ett godkänt laboratorium skyldighet att ta emot alla slag av prov inom sitt kompetensområde. Ett godkänt laboratorium skall fortlöpande bedriva intern kvalitetskontroll och delta i de externa kvalitetskontroller inom kompe-

tensområdet som livsmedelsverket anordnar. Godkännandet kan återkallas bl.a. om laboratoriet åsidosätter föreskrifterna för kontroll. Detta innebär att återkallelse kan ske om ett laboratorium inte utför arbetet på ett sakligt och objektivt sätt.

Några anmärkningar som har kommit till livsmedelsverkets kännedom har inte riktats mot det i frågan aktuella laboratoriet. Inte heller har de kontroller som verket genomfört visat på några missförhållanden. Jag har inte någon möjlighet att vidare kommentera detta enskilda fall. Det är dock självklart att godkända laboratorier skall bedriva sin verksamhet på ett sätt som stämmer med vad jag tidigare har anfört. Det är således inte ägarförhållandena som avgör om ett laboratorium skall godkännas eller inte. Någon särskild åtgärd från min sida anser jag inte vara påkallad.

Anf. 97 LENNART FRIDÉN (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka statsrådet för svaret. Han, liksom jag, konstaterar att det inte är någonting som säger att den här typen av laboratorieverksamhet måste drivas i allmän regi. Det är heller inte någonting som vare sig jag eller de berörda har ifrågasatt. Ägandeförhållandena är emellertid sådana att flera av de inblandade företagen som är tvingade att utnyttja laboratoriets tjänster känner en stark oro inför att det inte är en operatör utan en branschorganisation som äger detta laboratorium.

Jag har inte heller hört några klagomål över laboratoriets sätt att handlägga sina uppgifter, utan det är den obehagskänsla som många hyser för att laboratoriet genom sin funktion – man sysslar ju mycket med export- och importkontroll – får direkt insyn i varutyper, varuflöden, volym, export- och importmarknad osv. hos en konkurrent, något som gör att de inblandade företagen anser det hela mindre bra, för att uttrycka sig försiktigt.

Det här påminner snarare om det gamla talesättet att Caesars hustru inte ens får misstänkas. Även om man inte konkret kan peka på något begånget misstag, anser man inte att det känns bra att den som handlägger dessa frågor samtidigt har intressen på marknaden.

Som exempel kan jag nämna att det i senaste numret av tidningen Land finns upptaget en liknande sak, där man inte heller kan peka på att det har begåtts något fel. Det gäller lantmäteriet, som av många lantbrukare misstänks för att inte riktigt "hålla rent" mellan försäljning av tjänster och myndighetsutövning.

Anf. 98 Jordbruksminister KARL ERIK OLSSON (c):

Herr talman! Jag vet inte om jämförelsen med lantmäteriet är så bra. I det fallet rör det sig om en statlig myndighet som också säljer tjänster, varför situationen kanske är något annorlunda.

Jag tror emellertid att förhållandena vid den här typen av laboratorier är något lättare att reda ut än när det gällde Caesars hustru. Här är det fråga om ett företag som drivs i aktiebolagsform och som har att operera på en marknad. Det är inte det enda företaget i sitt slag, utan det finns även andra.

Det är positivt att vi är överens beträffande frågan om hur man skall kunna äga den här typen av verksamhet och att den inte behöver drivas i statlig regi. Det är bra om det är företag, oftast aktiebolag, som svarar för ägandet. Om

ett företag av det här slaget agerar på ett sådant sätt att det inte får förtroende inom sitt verksamhetsområde, kommer företaget precis som alla andra företag att drabbas av en negativ utvecklingstrend. Då måste företaget bättra sig, eller också kommer företaget att bli så billigt att någon går in och köper upp hela eller delar av det. Därmed ändras situationen. Jag tror att marknaden är ganska stark också på detta område när staten inte är inblandad i ägarrollen. Det hade varit annorlunda om staten hade agerat som ägare tillsammans med någon part eller om det hade rört sig om en kombination av myndighetsutövning och försäljning av tjänster, men så förhåller det sig inte i det här fallet.

Anf. 99 LENNART FRIDÉN (m):

Herr talman! De här kontrollerna utförs på uppdrag av miljö- och hälsoskyddsförvaltningen i Göteborg. Därvid fullgör man rent praktiskt och faktiskt en myndighetsuppgift, eftersom det åligger just miljö- och hälsoskyddsförvaltningen att se till att kontrollerna utförs.

Det klart att det finns en marknad. Enligt vad jag hörde förra veckan har ett företag redan dragit konsekvensen av den obehagskänsla man har. Detta företag har slutat att ta in sina produkter via Göteborg, och man tar i stället in dem via Helsingborg. Detta borde i första hand oroa mina kolleger inom kommunledningen i Göteborg.

Oavsett om en verksamhet sker direkt eller indirekt – eller om det rör sig om myndighetsutövning – är det inte bra om den ifrågasätts genom att folk känner obehag inför att det finns ett partsintresse i denna verksamhet.

Anf. 100 Jordbruksminister KARL ERIK OLSSON (c):

Herr talman! Jag kan förstå synpunkten att det inte är bra att känna obehag inför någonting som man befarar är ett partsintresse. Samtidigt tror jag, att om man har bestämda föreskrifter om hur verksamheten skall utövas och det finns tillsyn beträffande verksamheten, vore det ganska allvarligt om staten gick in och föreskrev vem som skall äga ett privat företag. Om den saken tror jag faktiskt att Lennart Fridén och jag kan vara överens.

Anf. 101 LENNART FRIDÉN (m):

Herr talman! Vi är, herr statsråd, utan tvivel överens om den saken. När kraven på vad laboratoriet skall göra formellt uppfylls, är det inte där som felen begås. Ägandet som sådant gör att en motpart på en marknad får när det gäller att sälja produkterna möjlighet till inblick i vad konkurrenterna gör, och det är det som inte är bra i sammanhanget. Det hade utan tvivel varit bättre om laboratoriet hade ägts av någon annan. Jag får hoppas att det inte finns skäl för importörerna att misstänka att inte allt går rätt till.

Anf. 102 Jordbruksminister KARL ERIK OLSSON (c):

Herr talman! Jag noterar att ingen i det här sammanhanget har påstått att det finns misstankar om att det inte går rätt till. Det rör sig om en känsla av obehag på grund av ägarförhållandena. Risker är ju den att denna känsla av obehag kan uppstå när som helst. I ett senare skede skulle man möjligen kunna misstänka att den enda chansen att klara av obehaget vore att staten

övertog verksamheten. Men det är inte regeringens uppfattning att detta är nödvändigt.

Prot. 1991/92:93
7 april 1992

Svar på frågor

Anf. 103 LENNART FRIDÉN (m):

Herr talman! Det har i alla fall lett till att den förre laboratoriechefen slutat. Han anser sig inte kunna arbeta vid laboratoriet, eftersom det är svårt att upprätthålla en strikt gräns mellan å ena sidan det som laboratoriet gör i största allmänhet och när det arbetar för sina ägare och å andra sidan när laboratoriet har funktionen att arbeta för miljö- och hälsoskyddsförvaltningens räkning. Jag menar att vi här trots allt har att göra med "Caesars hustru", och det tycker jag inte är bra.

Överläggningen var härmed avslutad.

19 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Motionerna

1991/92:Bo7 – Bo9 till bostadsutskottet

20 § Meddelande om information från regeringen, m.m.

Anf. 104 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Vid kammarens sammanträde torsdagen den 9 april kl. 14.30 lämnar statsrådet Ulf Dinkelspiel information om den svenska Europapolitiken.

Den muntliga frågestund som enligt planen för kammarsammanträden skulle äga rum torsdagen den 9 april kl. 14.30 utgår. Nästa muntliga frågestund anordnas torsdagen den 23 april kl. 14.30.

Jag vill också erinra om att frågor till frågestunden tisdagen den 21 april skall lämnas in till kammarkansliet senast tisdagen den 14 april kl. 13.30.

21 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Propositionerna

1991/92:146 Bemyndigande att avskaffa vissa sanktioner mot Sydafrika,
m.m.

1991/92:162 Ändring i tulltaxelagen (1987:1068) m.m.

1991/92:166 Ändring i tullagen och om vissa skattefrågor

Kulturutskottets betänkanden

1991/92:KrU18 Allmän kulturverksamhet m.m.

1991/92:KrU19 Ersättningar och bidrag till konstnärer

1991/92:KrU21 Bibliotek, bildkonst, konsthantverk m.m.

1991/92:KrU22 Arkiv

22 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 6 april

1991/92:174 av *Georg Andersson* (s) till kulturministern om väntetiderna för asylsökande:

De asylsökande som överklagat invandrarverkets beslut får vänta orimligt länge innan deras ärende slutligt avgörs. Detta förhållande är tyvärr ingen ny företeelse. Alla invandrarministrar har kämpat med detta problem. Men antalet överklagade ärenden har aldrig varit större än nu. Och det finns risk för att situationen ytterligare kommer att förvärras under den närmaste tiden.

Den aktuella situationen beror på flera orsaker. För det första har tillströmningen av asylsökande under de senaste åren varit mycket stor. För det andra har uppenbarligen invandrarverket bl.a. tack vare den nya organisationen kunnat påskynda behandlingen av ärendena i första instans. För det tredje synes det brådstörtade införandet av den nya utlänningsnämnden som regeringen gjorde vid årsskiftet ha skapat stora övergångsproblem.

Resultatet har blivit att enligt uppgift finns nu en ärendebalans hos utlänningsnämnden på mer än 9 000 ärenden, vilka berör uppskattningsvis 15 000 personer. De flesta av dessa vistas nu i förläggningar.

Behandlingen av ärenden i den nya utlänningsnämnden har gått trögt. Under de första tolv veckorna har endast ca 600 ärenden avgjorts. Det innebär att ärendebalansen torde ha fortsatt att öka.

I sammanhanget bör noteras att regeringens övergångsbestämmelse innebär att de som sökt asyl före den 1 juli 1990 skall få stanna på grund av lång vistelsetid om inga särskilda skäl talar emot. En stor del av de av utlänningsnämnden hittills avverkade ärendena tillhör denna kategori. Inte mindre än 279 ärenden har bifallits på den grunden. Bara 36 ärenden har bifallits på grund av flyktingskäl eller humanitära skäl. Ärenden som avgjorts på grund av lång vistelsetid är i allmänhet att betrakta som lätta och kräver normalt ingen längre handläggning. I den takt som nu vistelsetiden inte längre blir tillämplig som kriterium för att erhålla uppehållstillstånd, kan man därför räkna med att handläggningstiden kommer att förlängas.

Vidare är det bekant att ett stort antal med jugoslaviskt medborgarskap har sökt asyl. Dessa har i avvaktan på att läget i det gamla Jugoslavien skall klarna, inte behandlats av invandrarverket. När dessa avgörs av invandrarverket kan man förutse en anhopning av ärenden hos utlänningsnämnden.

Alla dessa förhållanden sammantagna kan bedömas leda till kraftigt förlängda väntetider för asylsökande. I landets förläggningar finns nu ca 33 000

personer som väntar på besked om uppehållstillstånd. Deras situation blir allt svårare. Regeringens aviserade löfte om att ge rätt till tillfälliga arbetstillstånd torde inte, bl.a. med tanke på de växande arbetslöshetsköerna, innebära någon förbättring för dessa människor.

Mot denna bakgrund vill jag till kulturminister Birgit Friggebo ställa följande frågor:

Vilka omedelbara åtgärder är regeringen beredd att vidta för att komma till rätta med de långa väntetiderna för asylsökande?

Är regeringen beredd att lägga större vikt vid lång väntetid som grund för uppehållstillstånd för asylsökande?

1991/92:175 av Pär Granstedt (c) till kommunikationsministern om omförhandling av den s.k. Dennisuppgörelsen:

Den s.k. Dennisuppgörelsen mellan den dåvarande regeringen och vissa partier i Stockholms läns landsting innebär omfattande satsningar dels på kollektivtrafik och dels på nya trafikleder i Stockholms län. Det är ett uttryck för insikten att radikala åtgärder är nödvändiga för att råda bot på Stockholmsregionens trafikproblem.

Det råder ett brett politiskt stöd för en kraftfull utbyggnad av kollektivtrafiken i länet. Vissa partier, inte minst Centerpartiet, kräver mer omfattande utbyggnad än vad som ligger i Dennispaketet.

Däremot är vissa av trafikledsplanerna mycket kontroversiella. Det gäller i första hand Österleden och Västerleden. Bägge dessa projekt står i konflikt med starka och berättigade miljöintressen. Det finns därför anledning att räkna med att de blir allvarligt fördröjda om de alls blir av.

Det vore dock olyckligt om oenigheten bakom vägsatsningarna ledde till att också de angelägna investeringarna i kollektivtrafiken sköts på framtiden. Det är tvärtom i rådande konjunkturläge viktigt att påskynda dessa så mycket som möjligt. Det vore ett bra sätt att möta regionens svåra sysselsättningsproblem. Kostnaderna blir sannolikt också lägre om utbyggnaden kan ske under lågkonjunktur.

Det vore därför angeläget att dela Dennispaketet och genomföra investeringarna i kollektivtrafiken med förtur. Mycket tyder dessutom på att en ordentlig förbättring av kollektivtrafiken kan hejda biltrafikens utveckling på ett sådant sätt att de kontroversiella vägprojekten helt kan utgå. De resurser som i så fall frigörs bör då kunna användas för fortsatta förbättringar inom kollektivtrafiken.

Med hänvisning till det anförda vill jag ställa följande fråga till kommunikationsministern:

Är kommunikationsministern beredd att medverka till en skyndsam omförhandling av den s.k. Dennisuppgörelsen så att kollektivtrafiksatsningarna kan genomföras med förtur medan framför allt Österleden och Västerleden tills vidare får anstå?

23 § Anmälan om frågor

Anmäldes att följande frågor framställes

den 6 april

1991/92:651 av *Bo Finnkvist* (s) till näringsministern om avsiktsförklaringen vid köpet av Uddeholm Tooling:

I samband med att österrikiska stålföretaget Voust Alpine köpte Uddeholm Tooling lade man fram en avsiktsförklaring.

Två bransch-kunniga svenskar sattes in i styrelsen, dessa har nu ersatts av två jurister. De fackliga representanterna har avgått i protest mot dessa åtgärder.

Denna åtgärd tillsammans med den uppenbara oviljan att leva upp till utfästelser inom andra områden i samband med köpet är raka motsatsen till vad som utlovades i övertagandet av företaget.

Affären måste tas upp på nytt till behandling mellan regeringarna i Sverige och Österrike.

Den österrikiska industriministern var inblandad i diskussioner vid övertagandet och ställde på det viset också upp bakom avsiktsförklaringarna och de löften som gavs om ersättningssysselsättning m.m. Sysselsättningssituationen i Hagfors är, redan med dagens varsel på 350, katastrofal.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga näringsministern följande:

Har näringsministern för avsikt att ta en ny kontakt med den österrikiska regeringen i frågan?

1991/92:652 av *Pär Granstedt* (c) till utrikesministern om en internationell fredsstyrka till Sydafrika:

De sydafrikanska myndigheterna har demonstrerat sin oförmåga och ovilja att förhindra våld i de svarta förstäderna. Det finns tvärtom starka tecken som tyder på att myndigheterna uppmuntrar våldet. Samtidigt använder regeringen de Klerk våldet som förevändning att bromsa demokratiseringsprocessen. ANC-ledaren Mandela har vädjat om en internationell fredsstyrka för att åstadkomma den lag och ordning som de sydafrikanska myndigheterna inte upprätthåller.

Är utrikseministern beredd att stödja Mandelas förslag om en internationell fredsstyrka till Sydafrika, lämpligen i FN:s regi?

24 § Kammaren åtskildes kl. 16.13.

Prot. 1991/92:93

7 april 1992

Förhandlingarna leddes

av talmannen från sammanträdets början t.o.m. 8 § anf. 18 (delvis) och

av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

LISBET HANSING ENGSTRÖM

/Barbro Karlsson

Innehållsförteckning

Tisdagen den 7 april

1 § Justering av protokoll.	1
2 § Ledighet	1
3 § Meddelande om svar på interpellationer.	1
4 § Svar på fråga 1991/92:624 om EG och det svenska snusef.	2
Statsrådet Ulf Dinkelspiel (m)	
Anita Modin (s)	
5 § Svar på fråga 1991/92:617 om socialtjänsten och sekretesslagstiftningen	3
Statsrådet Reidunn Laurén (-)	
Richard Ulfvengren (kds)	
6 § Svar på fråga 1991/92:625 om säkerhetsåtgärder vid försvarsmaktens vapenförråd.	4
Försvarsminister Anders Björck (m)	
Göthe Knutson (m)	
7 § Svar på fråga 1991/92:649 om användningen av Tullingebasen.	7
Försvarsminister Anders Björck (m)	
Ines Uusmann (s)	
8 § Svar på fråga 1991/92:550 om gatubarnen i Brasilien.	8
Statsrådet Alf Svensson (kds)	
Annika Åhnberg (v)	
9 § Svar på fråga 1991/92:641 om Burma.	14
Statsrådet Alf Svensson (kds)	
Kristina Svensson (s)	
10 § Svar på fråga 1991/92:618 om lönebidragen och arbetsgivare som inte tecknat kollektivavtal	17
Arbetsmarknadsminister Börje Hörnlund (c)	
Sten Svensson (m)	
11 § Svar på fråga 1991/92:619 om ungdomspraktikplatserna och försäkringsskyddet	18
Arbetsmarknadsminister Börje Hörnlund (c)	
Sten Svensson (m)	
12 § Svar på frågorna 1991/92:629, 630, 633 och 638 om arbetsmarknadssituationen.	19
Arbetsmarknadsminister Börje Hörnlund (c)	
Axel Andersson (s)	
Lisbeth Staaf-Igelström (s)	
Jan Fransson (s)	
Yvonne Sandberg-Fries (s)	
Förste vice talmannen (om debattreglerna)	

13 § Svar på fråga 1991/92:626 om reglerna om ersättning från A-kassan	25
Arbetsmarknadsminister Börje Hörnlund (c)	
Sten Andersson i Malmö (m)	
14 § Svar på fråga 1991/92:639 om kvinnorna och frågor om miljö och utveckling.	27
Statsrådet Görel Thurdin (c)	
Inga-Britt Johansson (s)	
15 § Svar på fråga 1991/92:623 om livsmedelslagstiftningens konkurrenshämmande effekter	30
Jordbruksminister Karl Erik Olsson (c)	
Jan Backman (m)	
16 § Svar på fråga 1991/92:636 om åtgärder mot älgjukdom som uppträder i västra Sverige.	32
Jordbruksminister Karl Erik Olsson (c)	
John Andersson (v)	
17 § Svar på fråga 1991/92:631 om svenskt fiske i Östersjön	33
Jordbruksminister Karl Erik Olsson (c)	
Christer Skoog (s)	
18 § Svar på fråga 1991/92:648 om en från partsintressen oberoende kontroll av livsmedel	36
Jordbruksminister Karl Erik Olsson (c)	
Lennart Fridén (m)	
19 § Hänvisning av ärenden till utskott	39
20 § Meddelande om information från regeringen, m.m.	39
Förste vice talmannen	
21 § Bordläggning	39
22 § Anmälan om interpellationer	
1991/92:174 av Georg Andersson (s) om väntetiderna för asylsökande.	40
1991/92:175 av Pär Granstedt (c) om omförhandling av den s.k. Dennisuppgörelsen	41
23 § Anmälan om frågor	
1991/92:651 av Bo Finnkvist (s) om avsiktsförklaringen vid köpet av Uddeholm Tooling	42
1991/92:652 av Pär Granstedt (c) om en internationell fredsstyrka till Sydafrika	42

